

2. Sociální vývoj

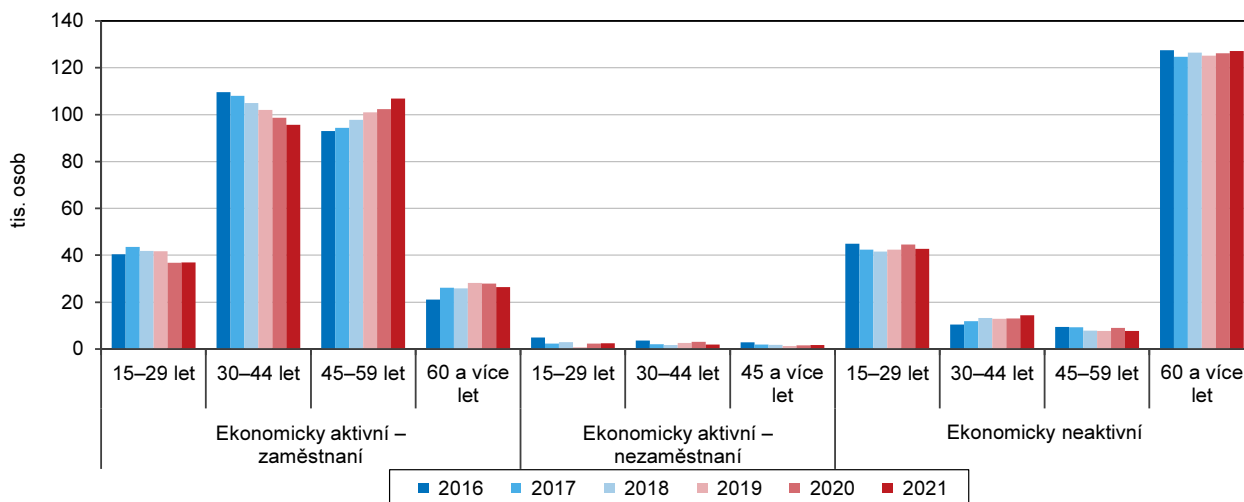
Zaměstnanost, ekonomická aktivita

V roce 2021 tvořilo populaci ve věku nad 15 let v Královéhradeckém kraji 464,1 tis. osob. Počet ekonomicky aktivních, nezaměstnaných i ekonomicky neaktivních meziročně klesl.

Ekonomickou aktivitu obyvatel Královéhradeckého kraje můžeme hodnotit podle výsledků Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS).¹ Populaci ve věku nad 15 let lze rozdělit na ekonomicky aktivní a ekonomicky neaktivní. Účastníci trhu práce (zaměstnaní a nezaměstnaní) tvoří pracovní sílu kraje, využitý pracovní potenciál představují osoby zaměstnané. Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo tvoří v nejjednodušším pohledu důchodci, studenti a osoby pečující o rodinu. V roce 2021 podle výsledků VŠPS v Královéhradeckém kraji tvořilo pracovní sílu 272,2 tis. ekonomicky aktivních osob, tj. o 0,6 tis. osob méně ve srovnání s předchozím rokem a zároveň druhá nejnižší hodnota za posledních deset let. V kategorii nezaměstnaných osob došlo k meziročnímu poklesu ze 7 tis. osob na 6,3 tis. osob. Počet ekonomicky neaktivních ve věku 15 a více let dosahoval v kraji maximálních hodnot v letech 2008 až 2014 (více než 195 tis. osob, v roce 2011 to bylo 201,4 tis. osob), přičemž v roce 2021 klesl o 0,8 tis. osob na 191,9 tis. osob, což je čtvrtá nejnižší hodnota za posledních deset let.

Graf 2.1 Obyvatelstvo Královéhradeckého kraje podle ekonomické aktivity a věku

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

Do věkové struktury pracovní síly kraje se promítají demografické změny.

Na změny ve struktuře obyvatelstva podle ekonomické aktivity a věku působí celá řada vlivů, od demografického vývoje (zejména stárnutí populace), přes ekonomické aspekty (situace na trhu práce), legislativní změny (prodlužování věku odchodu do důchodu, důchodové reformy) až po vlastní preference (studium, mateřství). Počet obyvatel starších 15 let klesal v Královéhradeckém kraji od roku 2010 do roku 2019 v průměru o 0,2 % ročně. V roce 2020 došlo meziročně k nárůstu o 0,1 % a v roce 2021 k poklesu o 0,3 %. Při pohledu na dlouhodobý vývoj lze vypočítat, že demografické změny se promítají především do věkové struktury vyšších věkových kategorií a do rostoucího počtu ekonomicky neaktivní složky populace (důchodců). Zatímco v roce 2016 tvořili mladí ve věku 15–29 let 16,4 % pracovní síly a 23,4 % ekonomicky neaktivních, v roce 2021 jsou tyto podíly o 2,0 p. b., resp. 1,1 p. b. nižší. Trendem posledních let je nárůst počtu ekonomicky aktivních

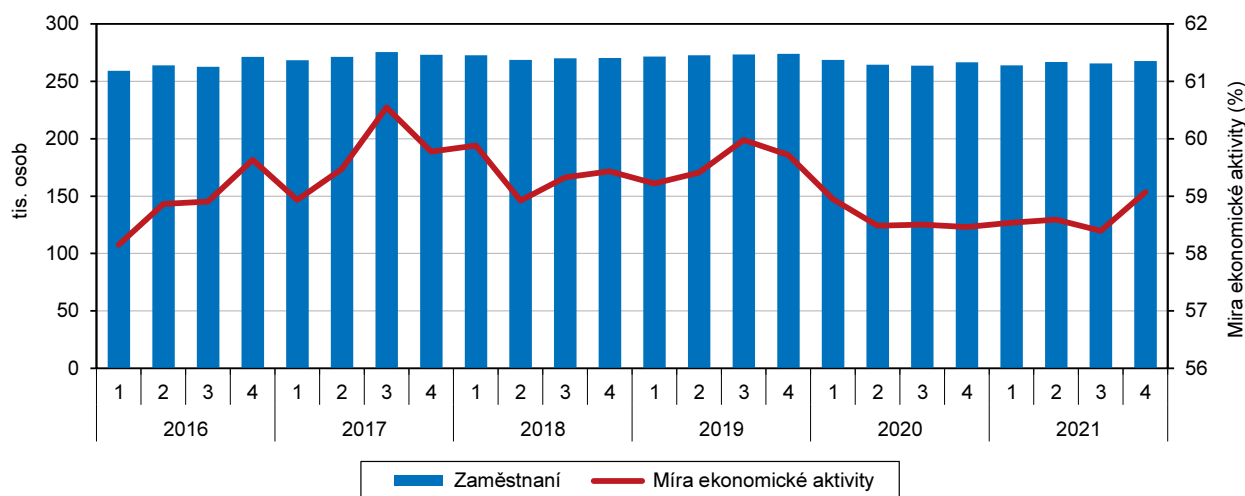
¹ VŠPS je organizováno od roku 1993, řídí se doporučeními Mezinárodní organizace práce (ILO) a jeho data jsou mezinárodně srovnatelná. Při posuzování výsledků je třeba mít na zřeteli, že výsledky šetření jsou reprezentativní statistické odhady zatížené určitou statistickou chybou a to především na úrovni regionů.

osob ve věku nad 60 let, který je způsoben stárnutím populace a zvyšováním věku pro odchod do důchodu.

Graf 2.2 Zaměstnaní a míra ekonomické aktivity v Královéhradeckém kraji podle čtvrtletí

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

Míra ekonomické aktivity v kraji mírně poklesla, rozdíly mezi pohlavími se snižují.

Demografický vývoj má vliv i na pokles míry ekonomické aktivity (MEA²). Její hodnota v kraji dosáhla 58,6 % a byla pod celorepublikovým průměrem (59,8 %). V uplynulých deseti letech byla zaznamenána nejvyšší MEA v Královéhradeckém kraji v roce 2019 (59,6 %). V rámci celorepublikového srovnání nejvyšší hodnotu MEA vykázalo hl. město Praha (64,7 %) a Středočeský kraj (61,6 %), nejnižší hodnoty byly zaznamenány v krajích Zlínském (57,4 %) a Olomouckém (57,5 %), Královéhradecký kraj se umístil na 8. příčce.

Míra ekonomické aktivity u mužů i u žen v kraji vykazovala rozdílné hodnoty. Míra ekonomické aktivity u mužů se proti roku 2020 zvýšila a dosáhla hodnoty 67,3 %, nejvyšší MEA u mužů v uplynulých deseti letech byla zjištěna v roce 2017, a to 67,5 %. U žen tento ukazatel meziročně poklesl na hodnotu 50,4 %, nejvyšší hodnota v posledním desetiletém období byla zaznamenána v letech 2017 a 2019 (52,2 %).

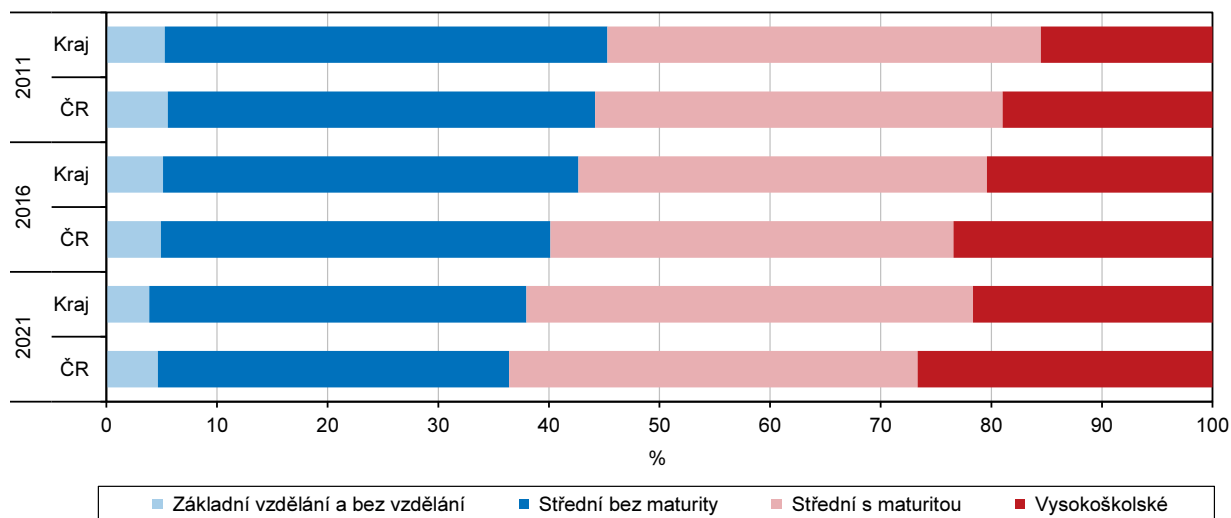
Roste podíl vysokoškoláků na pracovní síle.

V delším časovém horizontu se odráží nárůst vzdělanosti krajské populace. Každoročně se zvyšuje počet obyvatel s vysokoškolským vzděláním (78,4 tis. osob v roce 2021), vyšší počet se středním vzděláním s maturitou (171,4 tis. osob) než bez maturity (157,7 tis. osob) a přibližně 12% zastoupení osob se základním vzděláním v populaci (56,0 tis. osob). Vysoký podíl osob se základním vzděláním či bez vzdělání je především v kategorii ekonomicky neaktivních osob. Mezi ekonomicky aktivními byl v roce 2021 každý pátý s vysokoškolským vzděláním (21,7 %). Nejvíce pracujících (40,4 %) ukončilo své vzdělání maturitou, jejich počet v kraji byl vyšší než počet zaměstnaných a nezaměstnaných se středním vzděláním bez maturity (34,1 %). Základní vzdělání v kraji měla pouze 3,9 % osob z celkového počtu ekonomicky aktivních obyvatel kraje.

²Míra ekonomické aktivity vyjadřuje podíl osob zaměstnaných a nezaměstnaných, kteří aktivně hledají práci a jsou schopni k nástupu do práce okamžitě nebo nejpozději do 14 dnů, na celkovém počtu obyvatel. Tento ukazatel se počítá pouze za osoby starší 15 let.

Graf 2.3 Zaměstnaní a míra ekonomické aktivity v Královéhradeckém kraji podle čtvrtletí

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

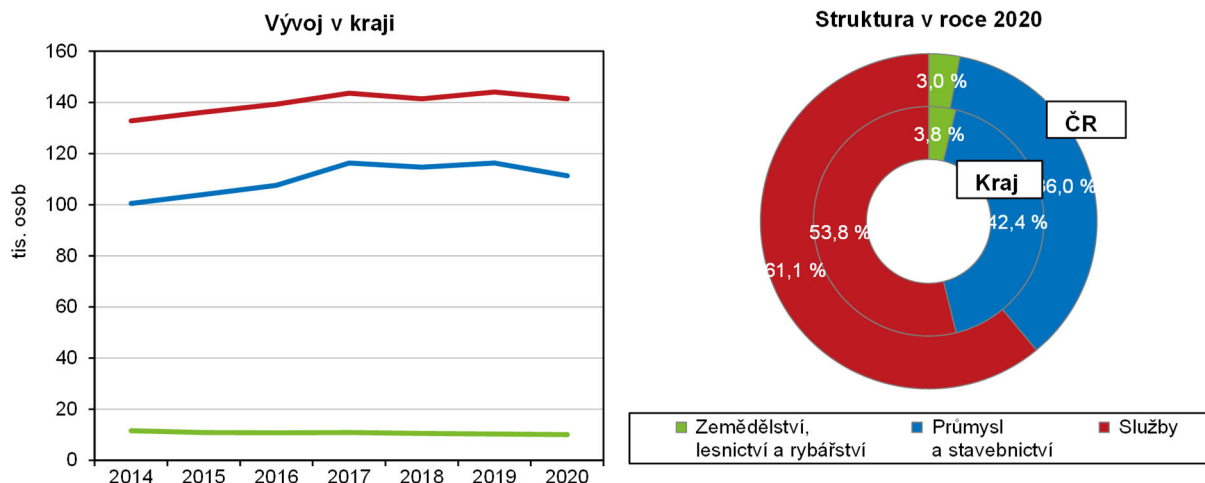

Dlouhodobě převládá podíl zaměstnaných.

Z hlediska postavení v zaměstnání bylo v kraji nejvíce zaměstnanců, ti se na celkovém počtu zaměstnaných v roce 2021 podíleli 82,7 %. Jejich podíl v čase kolísal a nejvyšší hodnoty dosáhl v roce 2019 (85,0 %). Podíl zaměstnavatelů se od roku 2016 pohyboval v rozmezí 2,3–3,0 % (v roce 2021 2,7 %). Podíl osob pracujících na vlastní účet zaznamenával od roku 2011 kolísavý trend. Zatímco v roce 2011 činil 16,2 %, v roce 2021 byl jejich podíl 13,9 %.

Graf 2.4 Zaměstnaní pracující v Královéhradeckém kraji podle odvětvových sektorů

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

Nárůst zaměstnaných v průmyslu, stavebnictví a službách.

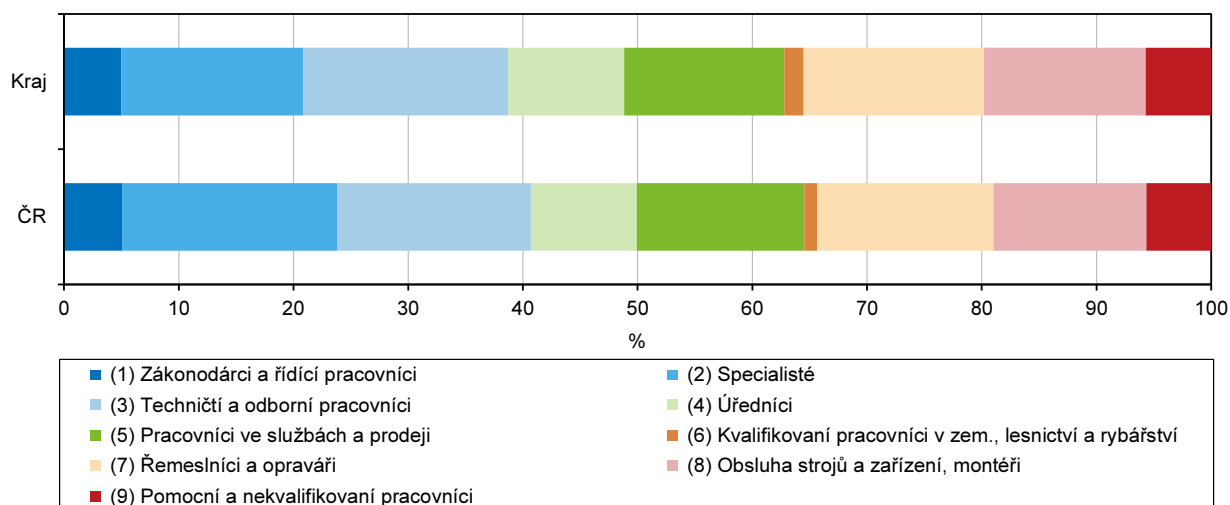
Podle struktury zaměstnanosti sledujeme rostoucí trend v počtu zaměstnanců v terciárním sektoru (v tržních a netržních službách). Přestože podíl zaměstnaných ve službách činil 54 %, zůstává v roce 2020 v mezikrajském srovnání 5. nejnižší. V porovnání s průměrnou hodnotou České republiky byl podíl zaměstnaných ve službách o 7,3 procentních bodů pod republikovým průměrem. Zaměstnanost v sekundárním sektoru (průmysl a stavebnictví) patří v mezikrajském srovnání k vyšším. Podíl sekundárního sektoru na celkové zaměstnanosti byl 42,4 % a mezi kraji obsadil 6. nejvyšší místo. Mírně klesající trend je patrný u zaměstnaných

v primárním sektoru (zemědělství, lesnictví, rybářství). V roce 2020 se kraj s podílem 3,8 % zaměstnaných řadil na 6. místo.

Graf 2.5 Zaměstnaní podle hlavních tříd klasifikace zaměstnání CZ-ISCO v Královéhradeckém kraji a ČR v roce 2021

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

V kraji převládaly ženy mezi kvalifikovanými pracovníky (úředníky, pracovníky ve službách a prodeji), ale i mezi specialisty (učitelé, lékaři, zdravotní sestry atd.).

Ve složení zaměstnaných podle klasifikace zaměstnání CZ-ISCO překročil počet nemanuálních vysoce kvalifikovaných pracovníků (v třídách zaměstnanosti 1 až 3) stotisícovou hranici (102,7 tis. osob) a tvořil téměř dvě pětiny zaměstnaných, což bylo méně než činil republikový podíl (38,7 % oproti 40,7 % za ČR). Meziročně nižší počet byl zaznamenán u nemanuálních pracovníků s nižší kvalifikací (třídy 4 a 5), jejich podíl byl mírně vyšší než v ČR (24,1 % oproti 23,8 %). V kraji byl také vyšší podíl manuálních kvalifikovaných zaměstnanců (třída 6 až 8), kteří zaujímali 31,4 % z celkového počtu zaměstnanců v kraji, zatímco republikový průměr byl 29,7 %. Mírný meziroční nárůst byl evidován u manuálních nekvalifikovaných pracovníků (třída 9), jejichž počet dosáhl 15,1 tis. osob a podíl byl téměř shodný s výsledky za republiku (5,7 % oproti 5,6 % za ČR).

Vysoký podíl osob s druhým a dalším zaměstnáním.

V roce 2021 mělo druhé a další zaměstnání 12,4 tis. osob, tj. 4,7 % zaměstnaných v kraji. I přes meziroční pokles zaujímá Královéhradecký kraj přední příčky v počtu osob s druhým a dalším zaměstnáním v celorepublikovém srovnání. Mezi osobami s druhým a dalším zaměstnáním převažovali muži, kterých bylo 6,9 tis.

Počet nezaměstnaných v kraji byl třetí nejnižší od roku 1993.

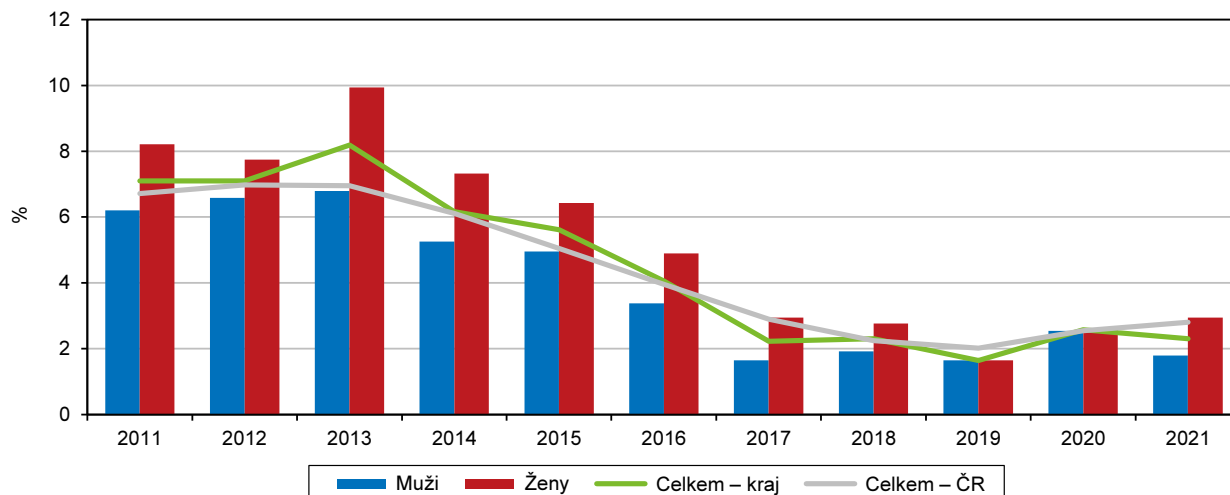
Do skupiny ekonomicky aktivních patří i nezaměstnaní. Podle výsledků šetření VŠPS bylo v kraji v roce 2021 zjištěno 6,3 tis. nezaměstnaných a jednalo se o třetí nejnižší počet v kraji od začátku tohoto šetření. Nejpříznivější situace na trhu práce v kraji nastala v roce 2019, kde bylo evidováno 4,6 tis. nezaměstnaných. Od roku 2016 v kraji ubylo 56,0 % nezaměstnaných.

V mezikrajském srovnání má Královéhradecký kraj pátou nejnižší obecnou míru nezaměstnanosti.

V roce 2021 činila obecná míra nezaměstnanosti 2,3 % a v rámci dlouhodobějšího pohledu byla čtvrtá nejnižší, historického minima dosáhla v roce 2019 (1,6 %). V mezikrajském porovnání se Královéhradecký kraj umístil na 5. pozici. Nejnižší průměrná míra nezaměstnanosti byla zjištěna v Jihočeském kraji (1,8 %), naopak nejvyšší byla v kraji Karlovarském (5,7 %). Hodnota obecné míry nezaměstnanosti činila u mužů 1,8 % a mezi kraji se umístili na 4. příčce, ženy s hodnotou 2,9 % obsadily 6. místo. Obecná míra nezaměstnanosti mužů i žen v roce 2021 nepřekročila průměr ČR, který činil 2,3 %, resp. 3,4 %.

Graf 2.6 Roční průměrná obecná míra nezaměstnanosti v Královéhradeckém kraji

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

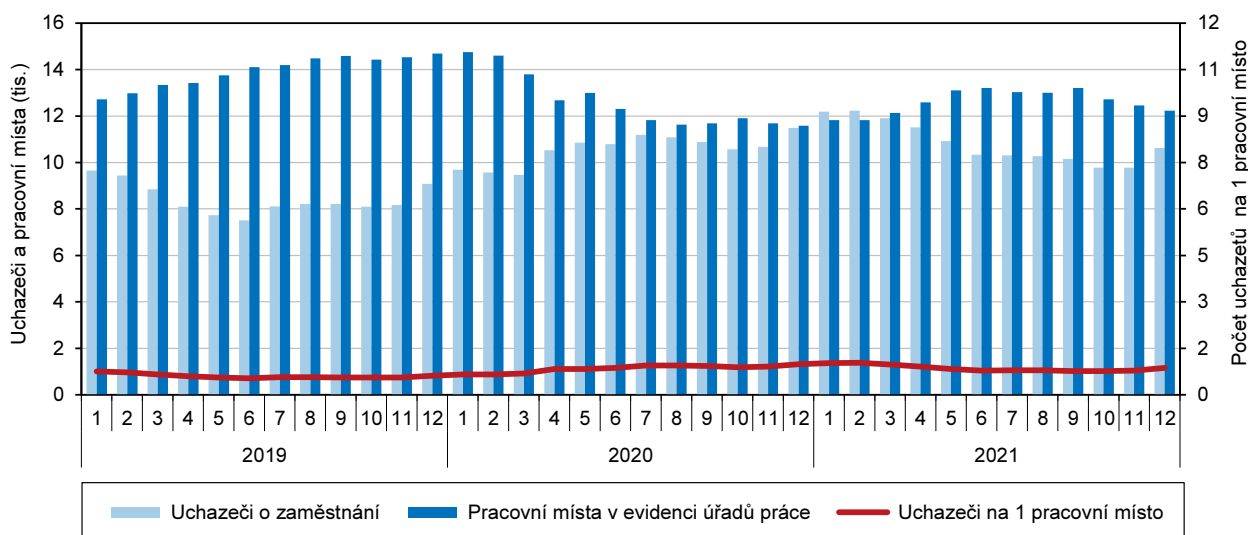
Nezaměstnanost

Počet nezaměstnaných se v kraji snížil o 7,5 %.

Ke konci roku 2021 bylo na úřadech práce v kraji registrováno celkem 10 622 uchazečů o zaměstnání. Dosažitelných uchazečů, tedy těch, kteří mohli bezprostředně nastoupit do zaměstnání v případě vhodného pracovního místa, bylo 9 667 osob, tj. 91,0 % z celkového počtu nezaměstnaných. Zlepšila se i situace rizikových skupin, počet uchazečů z řad absolventů a mladistvých se v kraji meziročně snížil o 5 % na 595 osob a počet uchazečů se zdravotním postižením klesl o 1,5 % na 1 817 osob.

Graf 2.7 Uchazeči o zaměstnání a pracovní místa v Královéhradeckém kraji (stav ke konci měsíce)

Pramen: MPSV

Růst volných pracovních míst od roku 2014.

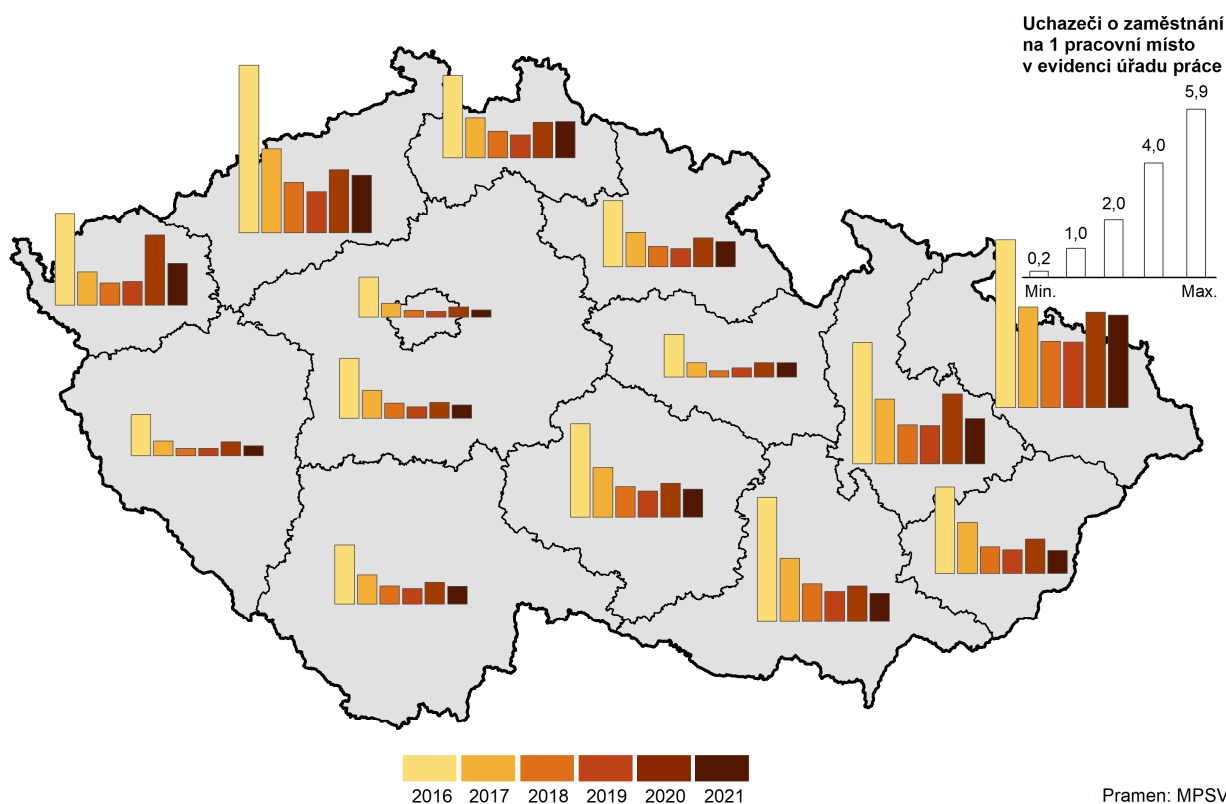
K 31. 12. 2021 bylo v kraji evidováno 12 228 volných pracovních míst, přičemž více než třetina byla v okrese Hradec Králové (37,6 %). Počet volných pracovních míst se oproti předchozímu roku zvýšil o 647 míst, což byl nárůst o 5,6 %. K nejvýraznějšímu nárůstu nabídky volných pracovních míst došlo v okrese Trutnov (o 19,6 %). Nabídka pracovních míst stoupla také v okresech Hradec Králové a Náchod (o 10,9 %, resp. 5,5 %). Naopak okres Jičín zaznamenal pokles počtu pracovních míst o 11,4 %.

Ke konci roku 2021 připadlo na jednoho uchazeče jedno volné pracovní místo.

Ke konci roku 2012 připadlo v kraji na jedno volné pracovní místo v evidenci úřadu práce 22,5 uchazeče, což bylo nejvíce od roku 1993. Situace se obrátila v roce 2018, kdy v kraji bylo více volných míst než uchazečů o zaměstnání. Nejnižší počet uchazečů na jedno volné pracovní místo byl v kraji zaznamenán v roce 2018 (na jednoho uchazeče připadaly téměř dvě volná pracovní místa). Ke konci roku 2021 jeden uchazeč dosáhl na jedno volné pracovní místo. Situace na trhu práce pro osoby se zdravotním postižením byla podstatně horší, ke konci roku 2012 v Královéhradeckém kraji připadlo na jedno pracovní místo 27 uchazečů se zdravotním postižením. V následujících letech se situace pro OZP zlepšila, nejpriznivější situace byla také v roce 2018, kdy na jedno pracovní místo pro osoby ZP připadlo 2,6 uchazeče. Na konci roku 2021 na jedno volné pracovní místo pro OZP bylo 3,4 uchazeče.

Uchazeči o zaměstnání na pracovní místo v evidenci úřadu práce v krajích v letech 2016 až 2021 (stav k 31. 12.)

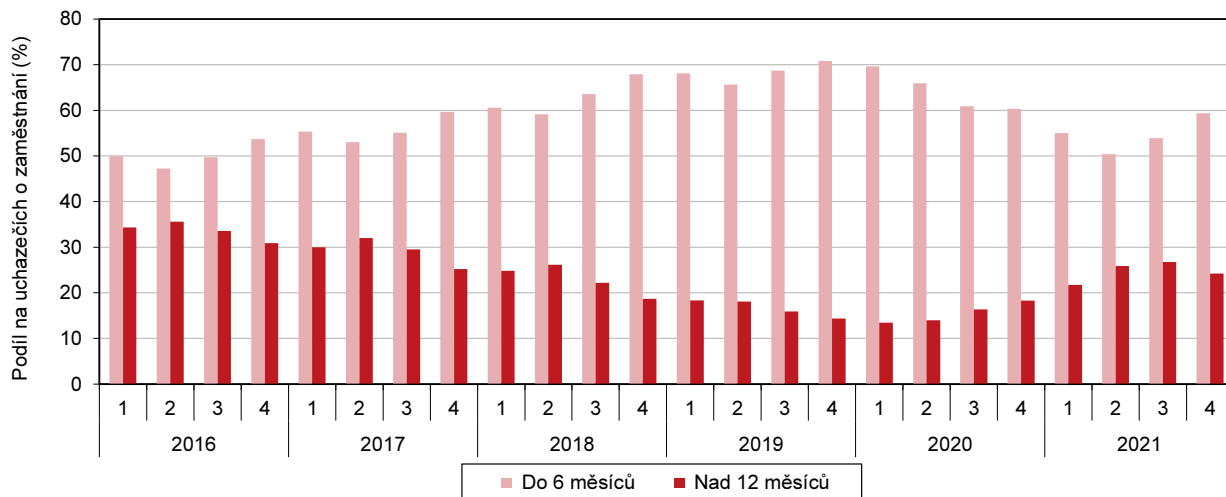

Průměrná délka evidence uchazečů o zaměstnání se meziročně mírně zvýšila.

Z hlediska délky nezaměstnanosti tvořili nejpočetnější skupinu uchazeči s délkou evidence do 3 měsíců, kterých bylo ke konci roku 2021 téměř dvě pětiny (38,7 %, tj. 4 115 osob). Druhou nejpočetnější skupinou byli uchazeči evidovaní od 3 do 6 měsíců (20,6 %, tj. 2 192 osob). Meziročně mírně vzrostl počet nezaměstnaných v kategorii dlouhodobě nezaměstnaných, tj. počet uchazečů evidovaných 12 měsíců a déle, kterých bylo na konci roku 2021 v evidenci 2 573 osob. Vlivem meziročního nárůstu počtu dlouhodobě nezaměstnaných si můžeme všimnout i zvýšení průměrné délky evidence o zaměstnání o 38 dní, k 31. 12. 2021 činila průměrná délka evidence uchazečů o zaměstnání 336 dní. Ve srovnání s rokem 2016 se průměrná délka snížila z 16,5 měsíce na 11 měsíců.

Graf 2.8 Krátkodobě a dlouhodobě nezaměstnaní ke konci čtvrtletí v Královéhradeckém kraji

Pramen: MPSV

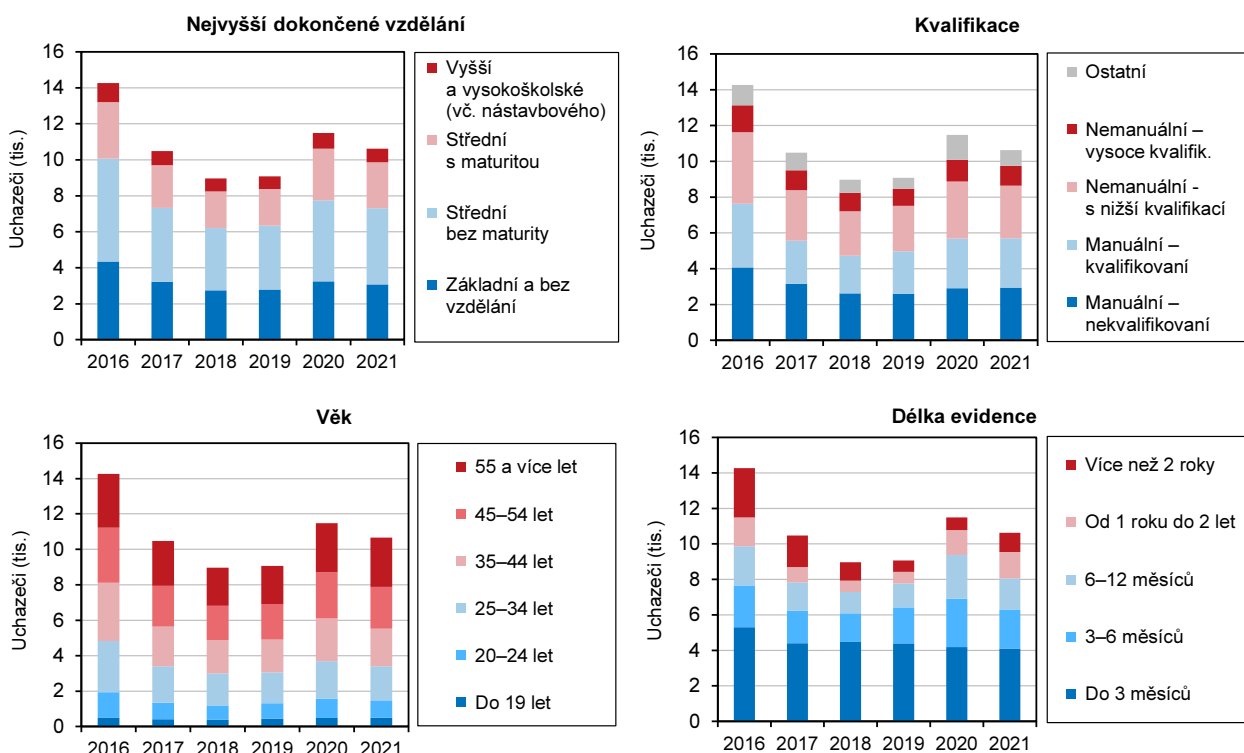

Průměrná měsíční podpora v nezaměstnanosti v kraji v prosinci 2021 činila 8 984 Kč.

S délkou evidence uchazečů o zaměstnání souvisí také nárok na podporu v nezaměstnanosti, kterou pobíralo 4 080 uchazečů, tedy téměř dvě pětiny všech evidovaných nezaměstnaných. Průměrná podpora v Královéhradeckém kraji v prosinci 2021 činila 8 984 Kč, meziročně vzrostla o 795 Kč a byla o 248 Kč nižší než republikový průměr (9 232 Kč).

Graf 2.9 Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce podle vzdělání, kvalifikace, věku a délky evidence v Královéhradeckém kraji (stav k 31. 12.)

Pramen: MPSV

Mezi nezaměstnanými je nejvíce osob se středním vzděláním bez maturity, které převyšují celorepublikový průměr.

Z hlediska vzdělanostní struktury převažovaly ke konci roku 2021 mezi uchazeči osoby se středním vzděláním bez maturity. Ty se na celkovém počtu nezaměstnaných podílely 39,7 %, přičemž jejich podíl převyšoval průměr v celé ČR (37,4 %). Základní nebo žádné vzdělání mělo 29,1 % uchazečů

a 24 % charakterizovalo střední vzdělání s maturitou (vč. vyššího odborného). Pouze 7,1 % osob, které byly hlášeny na úřadech práce v kraji, mělo vyšší odborné nebo vysokoškolské vzdělání.

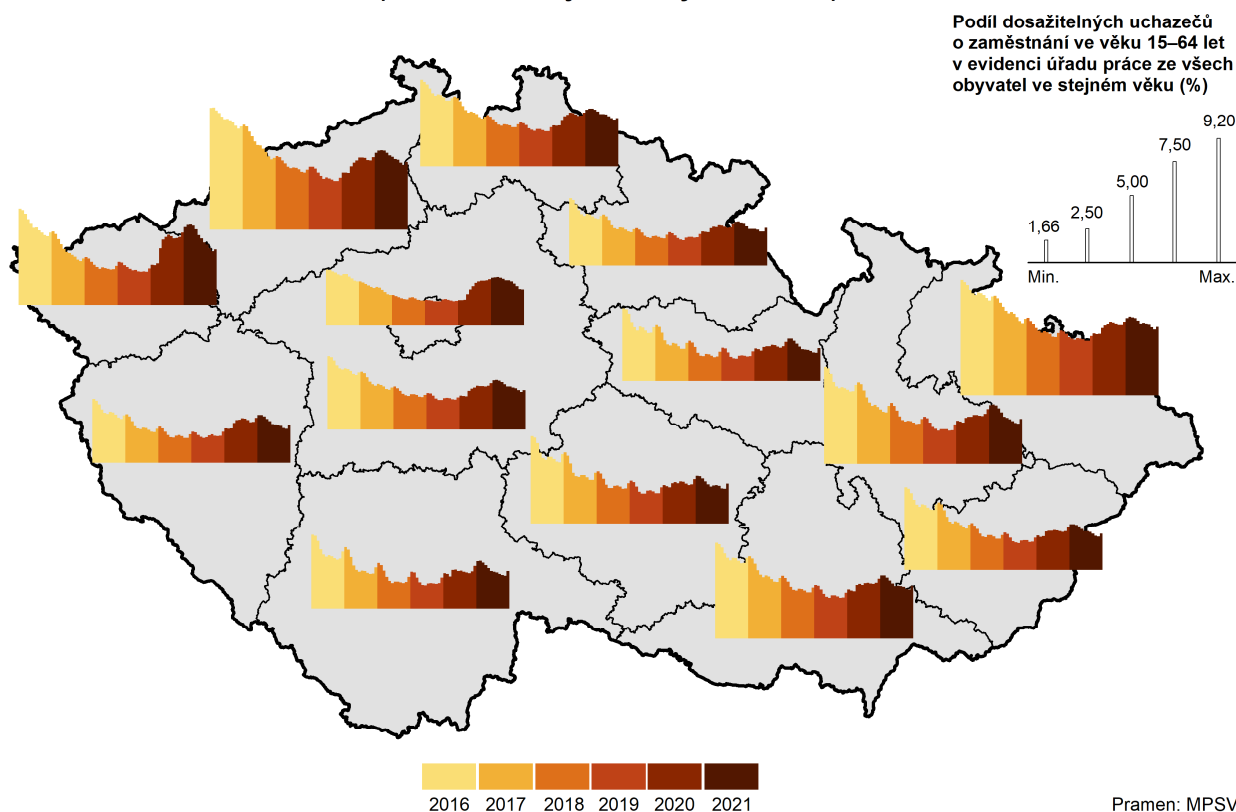
Nejvíce uchazečů o zaměstnání má nízkou nebo žádnou kvalifikaci.

Z hlediska kvalifikace mezi uchazeči o zaměstnání měli vysoké zastoupení pracovníci manuálně nekvalifikovaní (27,7 %) a nemanuální pracovníci s nižší kvalifikací (27,6 %). K meziročnímu poklesu došlo u všech skupin s výjimkou kategorie manuálně nekvalifikovaných, u které byl zaznamenán nárůst o 0,1 %.

Průměrný věk uchazečů o zaměstnání roste a klesá podíl uchazečů do 39 let.

V souvislosti s měnícím se věkovým složením populace a prodlužujícím se věkem odchodu do starobního důchodu dochází ke změnám ve struktuře uchazečů o zaměstnání podle věku. Průměrný věk uchazečů o zaměstnání v kraji se mezi koncem let 2011 až 2021 zvýšil z 38,7 roků na 42,9 roků. Tento trend se odrazil i na proměně jednotlivých věkových kategorií, kdy během tohoto období se mezi uchazeči o zaměstnání v kraji snížil podíl osob do 39 let (z 54,3 % na 41,8 %) a zároveň vzrostl podíl uchazečů, kteří byli starší 55 let (z 13,7 % na 25,7 %).

Podíl nezaměstnaných osob v krajích v letech 2016 až 2021 (stav ke konci jednotlivých měsíců)

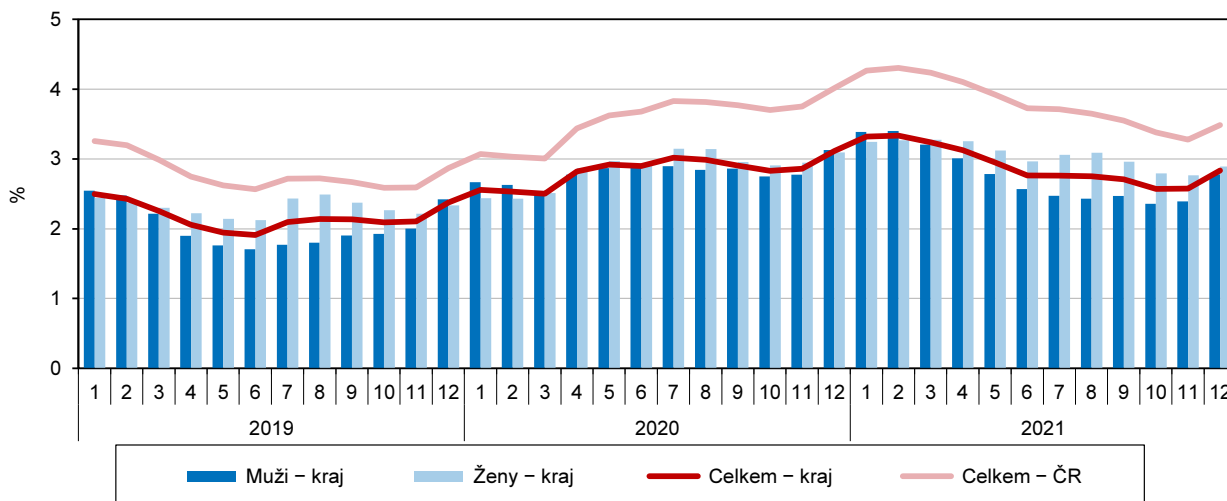
Podíl nezaměstnaných osob v kraji je dlouhodobě nízký. Ke konci roku 2021 činil jejich podíl 2,83 %.

Královéhradecký kraj dlouhodobě vykazuje nízký podíl nezaměstnaných osob. V rámci měsíčních údajů dosahuje kraj od roku 2005 nižších hodnot podílu nezaměstnaných osob, než činí republikový průměr. V období od září 2020 do září 2021 patřil kraj každoměsíčně mezi tři kraje s nejnižší nezaměstnaností. Ke konci roku 2021 dosahoval podíl nezaměstnaných osob hodnoty 2,83 % a meziročně došlo k poklesu o 0,28 procentních bodů. V porovnání s ostatními kraji obsadil Královéhradecký kraj šestou nejnižší pozici. Nejnižší nezaměstnanost vykázal Pardubický kraj (2,45 %), nejvyšší Moravskoslezský kraj (5,14 %).

Graf 2.10 Podíl nezaměstnaných osob v Královéhradeckém kraji a ČR (stav ke konci měsíce)

Pramen: MPSV

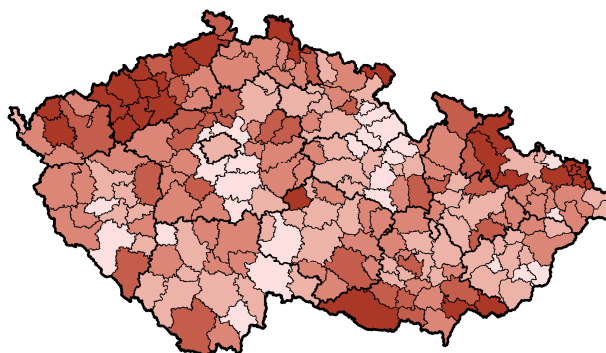
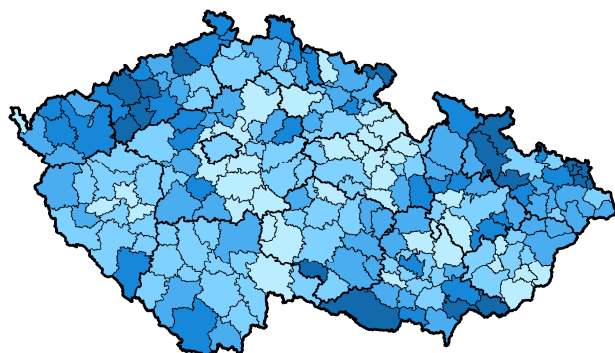
V letních měsících je každoročně vyšší podíl nezaměstnaných žen než mužů.

Ve vývoji podílu nezaměstnaných osob v průběhu roku jsou rozdílné hodnoty u mužů a žen, v letních měsících se každoročně vyšší podíl nezaměstnaných žen. Ke konci června 2021 činil podíl nezaměstnaných žen v kraji 2,97 %, což byla ve srovnání s podílem nezaměstnaných mužů v kraji (2,57 %) hodnota o 0,40 procentního bodu vyšší. Naopak v zimních měsících je vyšší podíl nezaměstnaných mužů. V průběhu zimy 2020 se situace mužů a žen na trhu práce vyrovnala a v lednu a únoru 2021 byl v kraji zaznamenán o 0,10 procentního bodu vyšší podíl nezaměstnaných žen (3,25 %, resp. 3,27 %) než podíl nezaměstnaných mužů (3,39 %, resp. 3,40 %).

Podíl nezaměstnaných osob podle pohlaví ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností k 31. 12. 2021 (dosažitelní uchazeči o zaměstnání ve věku 15–64 let v evidenci úřadu práce)

Muži

Ženy

Podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let ze všech obyvatel ve stejném věku (%)

- Méně než 2,00
- 2,00–2,99
- 3,00–3,99
- 4,00–4,99
- 5,00 a více

Podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let ze všech obyvatel ve stejném věku (%)

- Méně než 2,00
- 2,00–2,99
- 3,00–3,99
- 4,00–4,99
- 5,00 a více

Pramen: MPSV

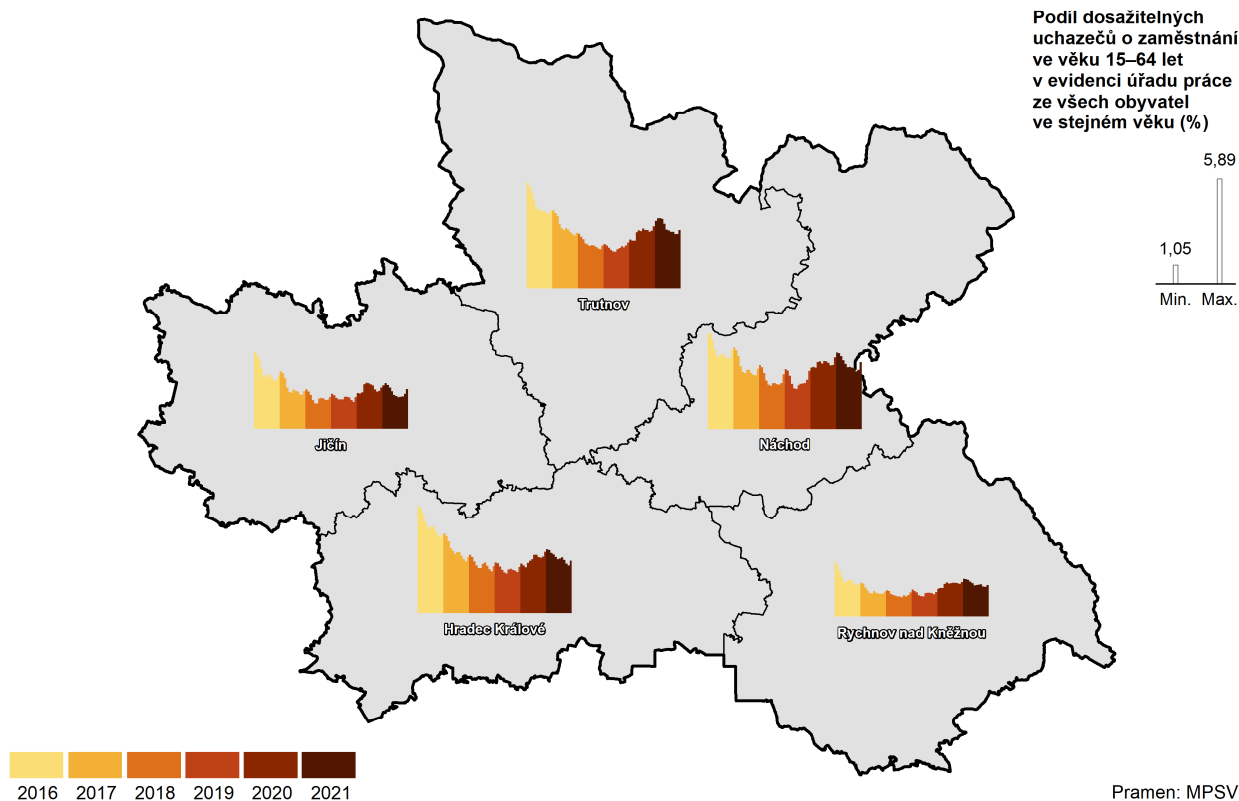
Nejnižší nezaměstnanost v kraji i celé ČR dlouhodobě vykazuje okres Rychnov nad Kněžnou.

V meziokresním srovnání v rámci Královéhradeckého kraje se podíl osob ke konci roku 2021 pohyboval v rozmezí 1,72 % v okrese Rychnov nad Kněžnou po 3,70 % v okrese Náchod. Okres Rychnov nad Kněžnou si dlouhodobě drží nejnižší podíl nezaměstnaných mezi všemi 77 okresy ČR (vč. hl. města Prahy), ke konci roku 2021 byl evidován na 3. místě. V první desítku se objevil i okres Jičín (2,23 %), 27. místo obsadil okres Hradec Králové (2,85 %), na 37. pozici byl okres Trutnov (3,17 %)

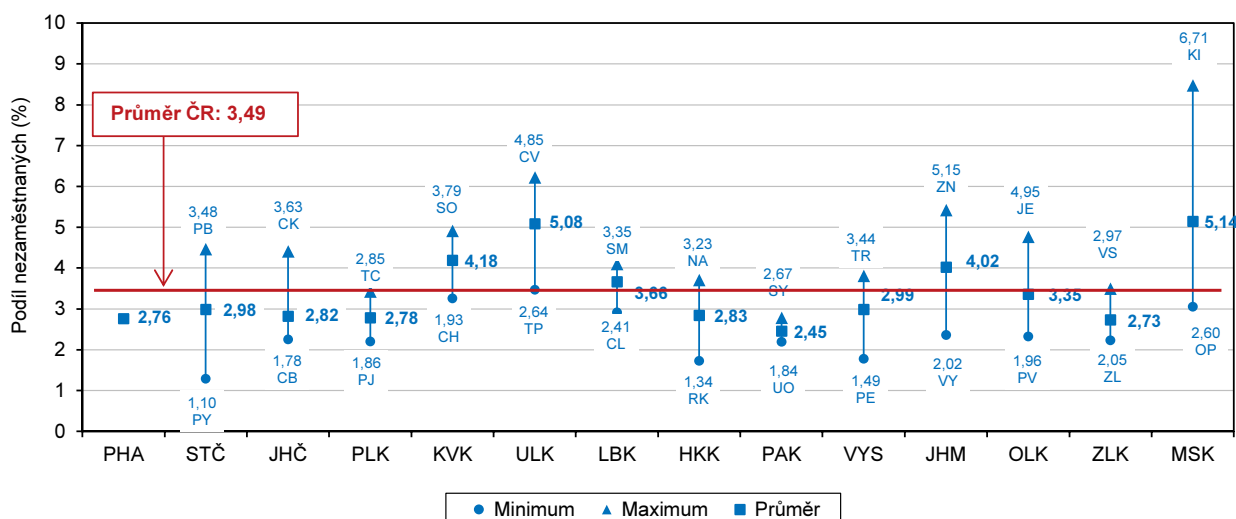
a na 50. pozici okres Náchod. Nejnižší nezaměstnanost mezi všemi okresy byla v okrese Praha-východ (1,28 %), na chvostu meziokresního žebříčku byl okres Karviná (6,71 %).

Podíl nezaměstnaných osob v okresech Královéhradeckého kraje v letech 2016 až 2021 (stav ke konci jednotlivých měsíců)

Graf 2.11 Rozptyl podílu nezaměstnaných v okresech podle krajů k 31. 12. 2021

Pramen: MPSV

Nezaměstnanost meziročně klesla v téměř dvou třetinách obcí kraje.

Mezi koncem let 2020 a 2021 se snížil podíl nezaměstnaných osob ve většině obcí Královéhradeckého kraje. Pokles nezaměstnanosti byl evidován v 259 ze 448 obcí

v kraji. Ke konci roku 2021 mělo vyšší podíl nezaměstnaných osob než 5 % 32 obcí, což bylo o 5 obcí více než v předchozím roce.

Příjmy a životní podmínky domácností

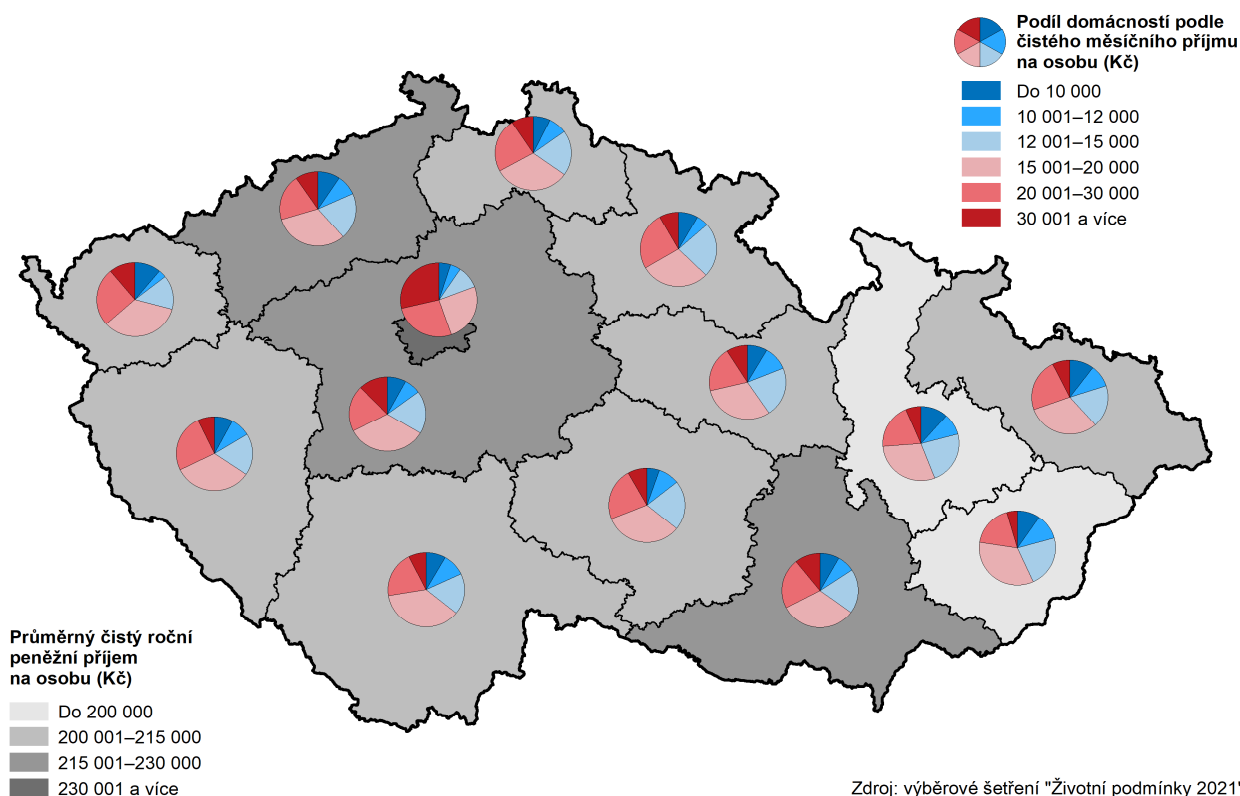
ČDDD meziročně vzrostl, tempo růstu bylo druhé nejnižší mezi kraji.

Jedním z ukazatelů, kterým můžeme posoudit příjmovou situaci domácností, je makroekonomický ukazatel čistý disponibilní důchod domácností (ČDDD), který je tvořen čistými mzdami a platy, dávkami, ostatními důchody, provozním přebytkem drobných podnikatelů a domácností, zároveň je snížený o daně. Čistý disponibilní důchod domácnosti představuje částku, kterou mohou domácnosti věnovat na konečnou spotřebu a úspory. Jeho objem v běžných cenách dlouhodobě postupně narůstá, s výjimkou let 2010 a 2011, kdy vlivem ekonomického útlumu zpomalil a přešel do meziročního poklesu, v roce 2013 stagnoval. Poté nastává oživení a v letech 2014 až 2019 se meziročně zvyšoval o 1,3 % až 9,1 %. V roce 2020 tento ukazatel dosáhl hodnoty 150 694 mil. Kč s meziročním navýšením o 3,0 %. Jednalo se o druhý nejnižší růst za Karlovarským krajem (o 2,3 %); nejvyšší růst byl evidován v Ústeckém kraji (7,5 %). Republikové navýšení bylo o 5,4 %. ČDDD kraje se na republikovém objemu dlouhodobě podílí v průměru 5,0 % a převážně se jedná o pátý nejnižší podíl v mezikrajském srovnání.

Hodnotou ČDDD na obyvatele se kraj řadí na šestou pozici mezikrajského žebříčku.

V přepočtu ČDDD na jednoho obyvatele se kraj dlouhodobě umísťuje na čtvrté až sedmé pozici mezi kraji, v roce 2020 mu s částkou 273,2 tis. Kč patřila šestá pozice. Za republikovým průměrem ČDDD na obyvatele (283,4 tis. Kč), který je výrazně ovlivněný vysokými hodnotami za hl. město Prahu, kraj dlouhodobě zaostává. V roce 2020 to bylo o 6,4 %. Hodnotu ČDDD na obyvatele ČR bez Prahy krajský důchod pravidelně převyšuje, v roce 2020 o 1,0 %.

Příjmy domácností podle krajů v roce 2020

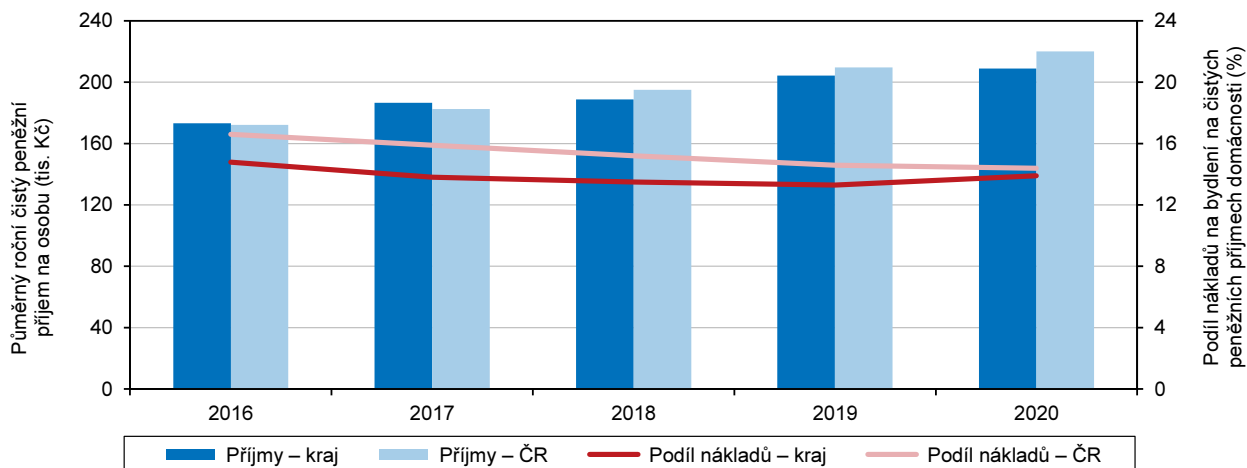

Čistý peněžní příjem na člena domácnosti byl 7. nejvyšší.

Podle výsledků výběrového šetření ČSÚ „Životní podmínky 2021“ (SILC) dosáhl průměrný čistý peněžní příjem na osobu v domácnosti v roce 2020 v Královéhradeckém kraji částky 208,8 tis. Kč. V mezikrajském žebříčku se kraj touto hodnotou zařadil na 7. místo, nejvyšší příjmy byly tradičně dosaženy v hl. městě Praze (290,7 tis. Kč), naopak nejnižší byly ve Zlínském kraji (190,4 tis. Kč).

Graf 2.12 Příjmy domácností a náklady na bydlení v Královéhradeckém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ (Životní podmínky)

Příjmy domácností v kraji v roce 2019 meziročně rostly podprůměrným tempem.

Ve srovnání s výsledky šetření v předchozím roce se čisté peněžní příjmy na člena domácnosti v kraji v roce 2020 zvýšily o 4,4 tis. Kč, tj. o 2,2 %, ale tempo růstu bylo pod průměrem ČR (průměr za ČR činil 5,0 %). Za posledních pět let vzrostly průměrné roční příjmy v kraji o pětinu (o 35,6 tis. Kč). V kraji byl patrný nárůst podílu domácností s průměrným čistým měsíčním příjmem nad 15 tis Kč, z 32,2 % podle šetření za rok 2016 na 62,6 % v roce 2020. Přesto zůstal tento podíl o 2,8 procentního bodu pod republikovým průměrem a byl pátý nejnižší. Přibližně každá osmnáctá domácnost (5,5 %) v kraji vycházela podle výsledků šetření s příjmem s obtížemi, s menšími obtížemi vycházela každá třetí domácnost a docela snadno vycházela téměř polovina domácností (45,8 %).

Podíl nákladů na bydlení byl šestý nejnižší mezi kraji.

Na čistých měsíčních peněžních příjmech domácností v kraji se 13,9 % podílely náklady na bydlení (v celé ČR 14,4 %). V mezikrajském žebříčku je kraj na 7. pozici. Náklady na bydlení domácností v kraji patří dlouhodobě k průměrným v mezikrajském srovnání, vliv má i nadprůměrné zastoupení domácností žijících ve vlastních rodinných domech. Měsíční náklady na bydlení dle výsledků šetření dosáhly v kraji částky 5 600 Kč, což představuje 90,7 % republikového průměru a byly šesté nejnižší mezi kraji.

Mzdy

V kraji byly páté nejvyšší mzdy v mezikrajském srovnání.

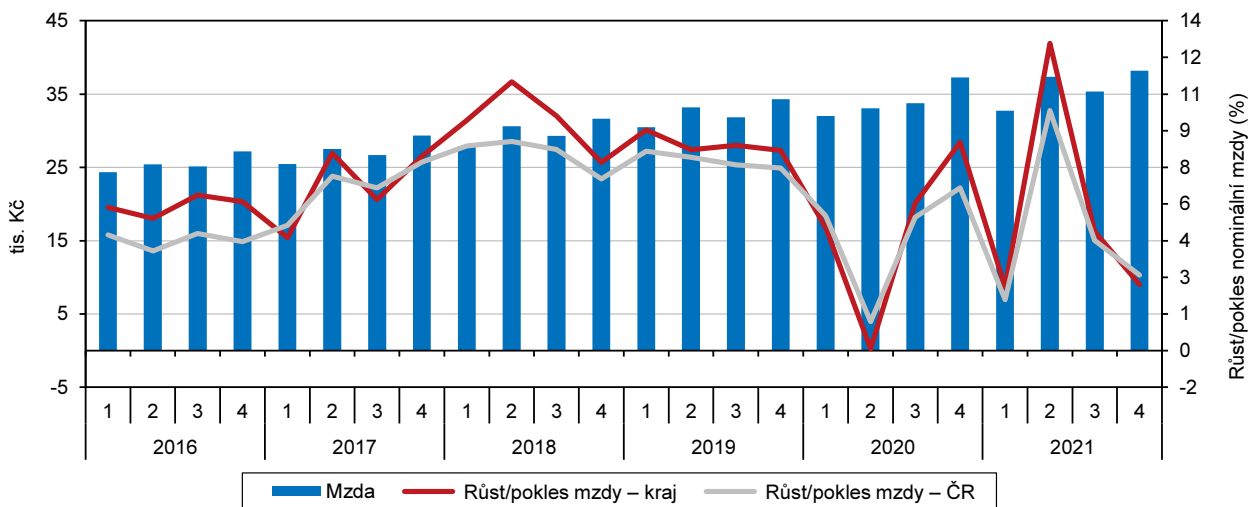
V roce 2021 se ve mzdovém vývoji odrazil vliv pandemie, a to především ve 2. až 4. čtvrtletí, kdy průměrné mzdy v kraji rostly pomalejším tempem než v celé ČR. V 1. až 4. čtvrtletí 2021 činila průměrná hrubá měsíční mzda³ v kraji 35 922 Kč a byla o 1 910 Kč vyšší oproti předchozímu roku a zároveň o 1 980 Kč zaostávala za průměrem ČR. V mezikrajském srovnání se kraj zařadil na 5. místo (stejně umístění jako v předchozím roce), nejvyšší mzdy byly tradičně vypláceny v hl. městě Praze (46 452 Kč), na druhém místě s výrazným rozdílem byl Středočeský kraj

³ Průměrná hrubá měsíční mzda počítaná podle skutečného místa pracoviště, tzv. pracovištní metodou, a za osoby přepočtené na plně zaměstnané.

(38 176 Kč), naopak nejnižší mzdy byly v krajích Karlovarském (33 180 Kč) a Zlínském (33 903 Kč.)

Graf 2.13 Průměrná hrubá měsíční mzda¹⁾ a její meziroční změny podle čtvrtletí v Královéhradeckém kraji

Zdroj: ČSÚ

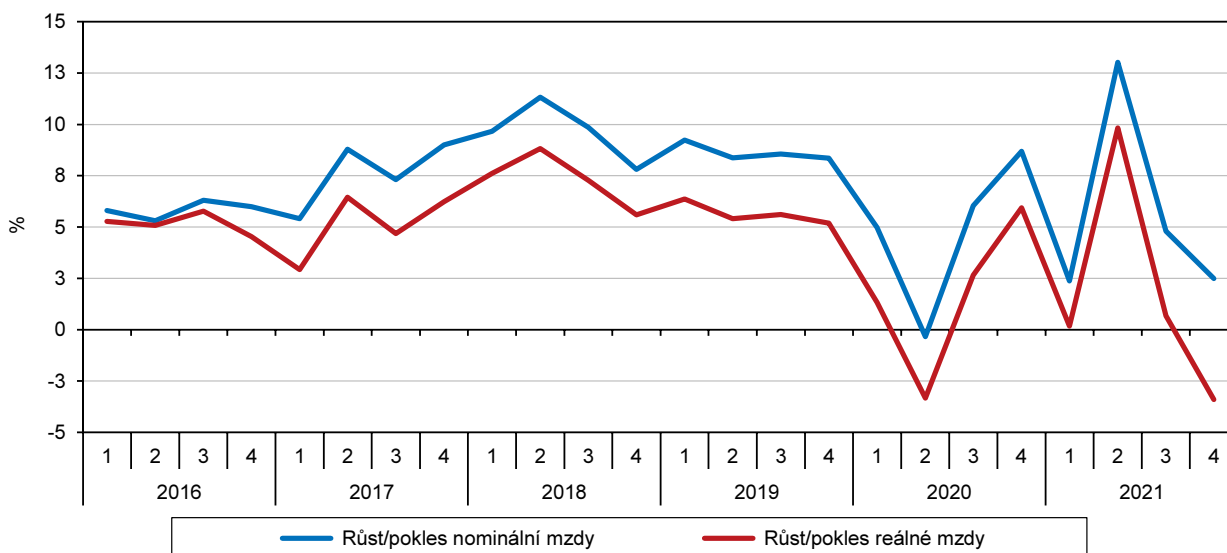
¹⁾ podle místa pracoviště; za osoby přepočtené na plně zaměstnané; v roce 2021 předběžné údaje

Mzdy v kraji meziročně vzrostly o 5,6 %, reálně o 1,7 %.

V porovnání s rokem 2020 došlo k nominálnímu zvýšení hrubé mzdy v kraji o 5,6 % při 4,8% růstu v celé České republice, na krajské úrovni se jednalo o druhý nejnižší nárůst za posledních pět let (shodně jako v ČR). Meziroční nárůst zaznamenaly všechny kraje, nejvyšší nárůst byl zjištěn ve Zlínském kraji (o 6,7 %) a nejnižší v hl. městě Praze (o 3,4 %). Vlivem meziročního nárůstu spotřebitelských cen (míra inflace v roce 2021 v ČR činila 3,8 %) vzrostla průměrná mzda v Královéhradeckém kraji pouze o 1,7 %, v ČR 0,9 %.

Graf 2.14 Čtvrtletní změny nominální a reálné mzdy v letech 2016–2021 v Královéhradeckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Tempo růstu mediánu mezd zpomalilo a bylo páté nejrychlejší mezi kraji.

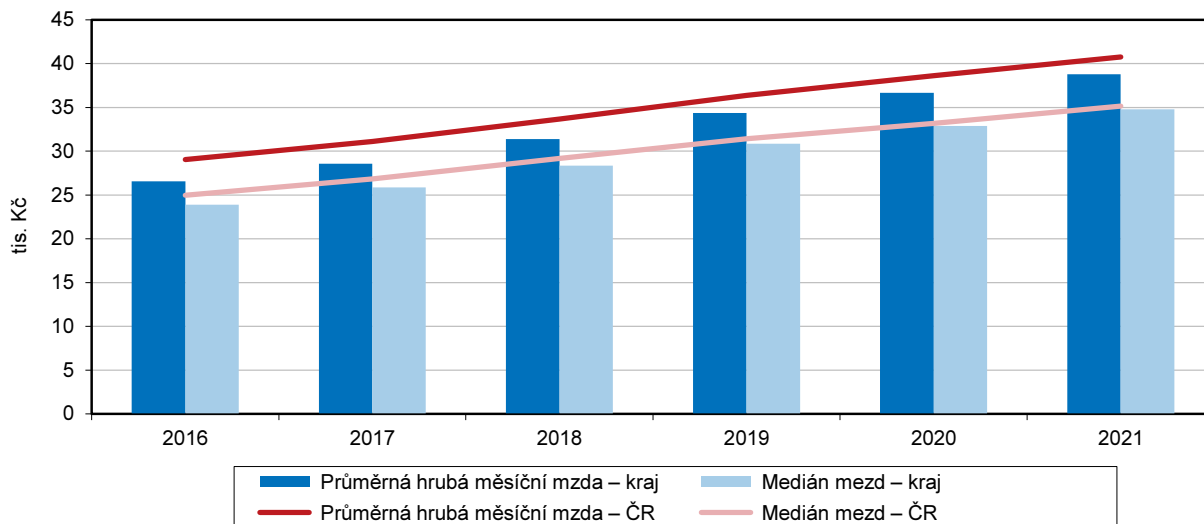
Medián hrubých měsíčních mezd⁴ činil v roce 2021 v kraji 34 772 Kč a jednalo se o pátou nejvyšší hodnotu mezi kraji, u mužů dosahoval 36 710 Kč a u žen byl 32 234 Kč, tedy o 4 476 Kč nižší. Oproti roku 2020 medián mezd v kraji vzrostl o 1 892 Kč, tj. o 5,8 %, a byl pátý nejvyšší mezi kraji, celorepublikový nárůst byl 5,9 %. Tempo růstu mzdového mediánu v roce 2021 zpomalilo (mezi lety 2018 a 2019 byl zaznamenán jeho nárůst o 8,9 % Kč). Medián mezd meziročně rostl ve všech krajích, nejrychleji v Jihomoravském kraji (o 6,9 %) a nejpomaleji v kraji Libereckém (o 4,0 %). Mzdový medián meziročně rostl téměř ve všech krajích rychleji u žen (v Královéhradeckém kraji o 6,9 %) než u mužů (v kraji o 5,5 %), čímž dochází ke sblížení mzdové úrovně mezi oběma pohlavími. Téměř ve všech krajích leží medián mezd pod úrovní průměrných mezd ČR s výjimkou hl. města Prahy a Středočeského kraje, kde byl mzdový medián vyšší. Nejvíce se mzdovému mediánu vzdálilo hl. město Praha, které medián mezd převyšuje o 16,9 % (5 927 Kč). Nejbližší byl mzdovému mediánu Jihomoravský kraj, který za ním zaostal o 0,1 %, Královéhradecký kraj za ním zaostal o 1,1 %. Mzdový medián v roce 2021 tvořil 89,7 % průměrných mezd v kraji, více se odchyloval u mužů (o 11,6 %) než u žen (o 8,8 %).

Meziroční nárůst mezd u všech kategorií podle typu zaměstnání.

Z hlediska hlavních tříd klasifikace zaměstnání CZ-ISCO pobírali v roce 2021 v Královéhradeckém kraji nejvyšší mzdy řídící pracovníci, kteří průměrnou mzdu v kraji převýšili téměř dvojnásobně (74 417 Kč). Vyšší než průměrnou mzdu měli ještě specialisté (52 140 Kč) a techničtí a odborní pracovníci (42 720 Kč). Nejnižší mzdy ve výši 24 851 Kč byly vypláceny pomocným a nekvalifikovaným pracovníkům. Meziročně si polepšili zaměstnanci všech tříd zaměstnání, nejnižší mzdový nárůst ve výši 605 Kč (o 1,8 %) zaznamenala kategorie obsluha strojů a zařízení, montéři.

Graf 2.15 Průměrná hrubá měsíční mzda a medián mezd v Královéhradeckém kraji a ČR

Pramen: MPSV, MF

⁴ Medián představuje hodnotu mzdy, která rozdělí zaměstnance na dvě stejné skupiny se mzdou pod a nad mediánem, uprostřed mzdového rozdělení je medián a vždy je nižší než průměrná mzda, to znamená, že polovina hodnot mezd je nižší a druhá polovina je vyšší než medián. Medián mezd je zjišťován prostřednictvím strukturálního šetření o mzdách zaměstnanců.

Úplné náklady práce

Náklady práce na zaměstnance v kraji v roce 2020 činily 44 993 Kč, zároveň rostly rychlejším tempem než v celé ČR.

Úplné náklady práce jsou výdaje zaměstnavatele související se zaměstnáváním pracovníků. Kromě přímých nákladů zahrnujících mzdy a platy, náhrady mezd za neodpracované hodiny tvoří úplné náklady práce náklady, které nesouvisí přímo se mzdou (sociální požitky, sociální náklady a výdaje, personální náklady), ale také daně a dotace související se zaměstnáváním lidí.

Úplné náklady práce (ÚPN) na jednoho zaměstnance v kraji v roce 2020 činily 44 993 Kč měsíčně (338,3 Kč na hodinu) a v mezikrajském srovnání byly na prostřední příčce. Nejvyšší byly v hl. městě Praze a Středočeském kraji, naopak minima dosáhly v Karlovarském a Zlínském kraji. Oproti roku 2019 vzrostly měsíční náklady práce v kraji o 4,3 %, v celé ČR o 3,9 %.

V kraji je nadprůměrný podíl nákladů mezd a platů, zároveň podprůměrný podíl náhrad mezd.

V kraji je při srovnání struktury ÚPN s celorepublikovými hodnotami nadprůměrný podíl nákladů na mzdy a platy a naopak nepatrně podprůměrný podíl náhrad mezd, zastoupení sociálních požitků a personálních nákladů je průměrné. Nejvyšší mzdy jsou v rámci České republiky vypláceny v odvětví informační a komunikační činnosti (85 156 Kč), naopak nejnižší v ubytování, stravování a pohostinství (26 849 Kč). Průměrná hodnota ÚPN na jednoho zaměstnance za všechna odvětví činnosti činila v ČR 49 924 Kč.

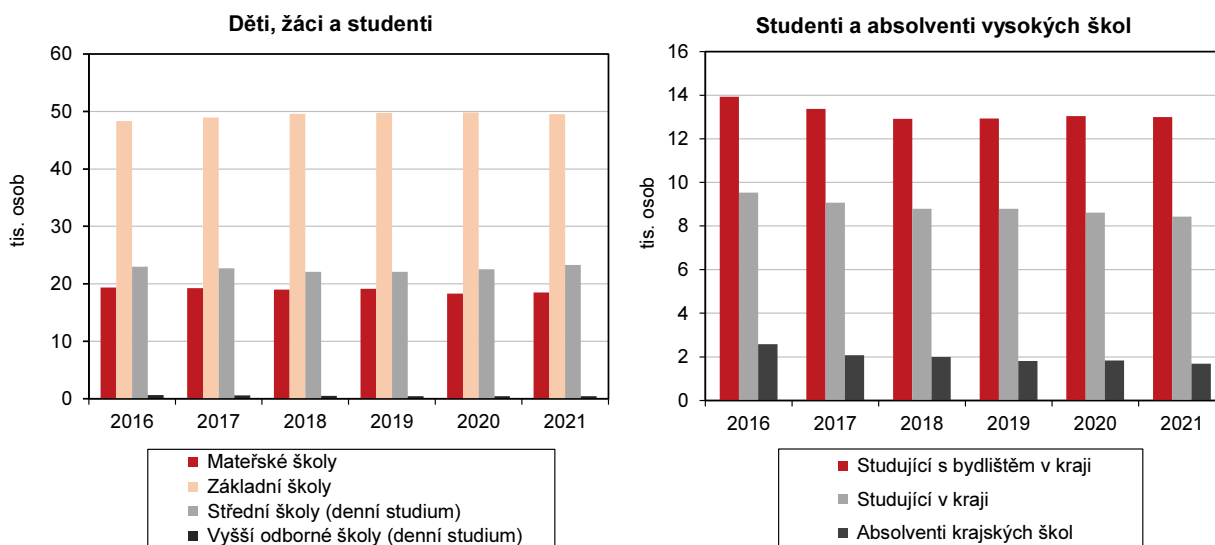
Vzdělávání

Porodnost v kraji ovlivňuje počty žáků mateřských, základních i středních škol.

Počty dětí a žáků mateřských, základních a středních škol jsou ovlivňovány demografickým vývojem kraje. Zvyšující se porodnost v letech 2007 až 2009 ovlivnila meziroční nárůsty počtu žáků na základních školách v letech 2016 až 2020, v roce 2021 se projevil nárůstem počtu žáků středních škol. Počet živě narozených stoupal i v letech 2014 až 2017. V letech 2018 až 2019 se porodnost lehce snížila, v posledních dvou letech byl opět zaznamenán mírný nárůst narozených dětí. Kolísavá porodnost se odráží v meziročních výkyvech počtu dětí především mateřských, ale i základních škol.

Graf 2.16 Děti, žáci, studenti a absolventi škol v Královéhradeckém kraji

Pramen: MŠMT

Meziročně se zvýšil počet dětí v mateřských školách.

Ve školním roce 2021/2022 navštěvovalo mateřské školy v kraji 18 482 dětí. Počet dětí se od roku 2014/2015, kdy byl evidován maximální počet dětí v mateřských školách v desetileté časové řadě, snížil o 1 504 dětí, tj. o 7,5 %. Meziročně se však

počet dětí mírně zvýšil o 171 dětí, tj. o 0,9 %. Mezi okresy kraje se meziroční nárůst dětí pohyboval v intervalu od 0,2 % v okrese Trutnov až do 1,7 % v okrese Náchod.

Základní školy v kraji navštěvovalo méně žáků, než v předchozím školním roce.

Základní školy v kraji ve školním roce 2021/2022 navštěvovalo celkem 49 524 žáků, v porovnání s předchozím rokem to bylo o 326 žáků, tj. o 0,7 % méně. Meziroční pokles byl zaznamenán poprvé od roku 2012/2013, kdy počet žáků v posledních devíti letech meziročně mírně stoupal. Počet žáků poklesl ve čtyřech okresech kraje, nárůst byl evidován pouze v okrese Hradec Králové (50 žáků, tj. 0,3 %). Nejvíce žáků ubylo v porovnání s rokem 2020/2021 v okrese Trutnov (163 žáků, tj. 1,5 %).

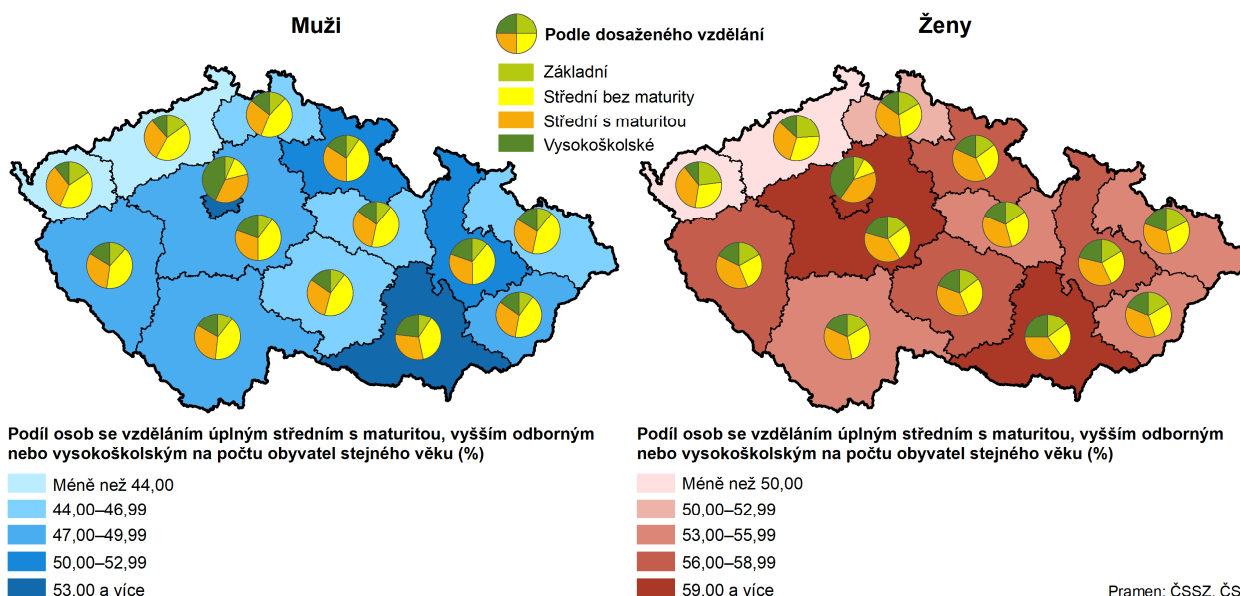
Počet studentů středních škol v posledních třech letech stoupal.

Na středních školách v kraji ve školním roce 2021/2022 studovalo 23 287 studentů denního studia, jejich počet v dlouhodobé časové řadě klesal důsledkem nízké porodnosti na konci 90. let. První meziroční nárůst studentů byl zaznamenán v roce 2019/2020, tento trend pokračuje již třetím rokem. V porovnání s rokem 2020/2021 se počet studentů zvýšil o 763 studentů, tj. o 3,4 %.

Dlouhodobě klesal počet studentů vysokých škol s trvalým bydlištěm v kraji i s místem výuky v kraji.

V akademickém roce 2021/2022 mělo v kraji bydliště 12 993 studentů vysokých škol se státním občanstvím ČR. Po dlouhodobém nárůstu z let 2001 až 2011 se jejich počet meziročně snižoval, výjimkou byly pouze roky 2019 a 2020, kdy byl zaznamenán mírný meziroční nárůst. V posledním sledovaném roce 2021/2022 se počet studentů v porovnání s předchozím rokem opět snížil. Podobný trend lze sledovat i u studentů s místem výuky v kraji, jejich počet dlouhodobě stoupal do roku 2011, od roku 2012 byl patrný každoroční pokles. V roce 2021/2022 studovalo v kraji 8 429 studentů se státním občanstvím ČR, což bylo o 186 studentů méně než v roce 2020/2021. Porovnáme-li však počet studentů s rokem 2011, kdy bylo dosaženo v dlouhodobé časové řadě maxima, je počet studujících v kraji nižší o více než jednu třetinu.

Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle vzdělání a pohlaví v roce 2021 v krajích

Zdravotnictví, dočasná pracovní neschopnost

Počet lékařů v posledních pěti letech stoupal, poklesl počet zubních lékařů.

Ve zdravotnických zařízeních v Královéhradeckém kraji působilo v roce 2020 (poslední dostupné údaje) celkem 2 630 lékařů (přepočteno na osoby plně zaměstnané), z toho 399 zubních lékařů. Zatímco počet lékařů celkem v kraji v posledních pěti letech stoupal (v porovnání s rokem 2016 o 107 lékařů, tj. o 4,2 %)

a v posledním sledovaném roce stagnoval, počet zubních lékařů se meziročně snížil o 10 lékařů. V roce 2020 tak působil v kraji nejméně zubních lékařů za posledních pět let.

V počtu lékařů na jeden tisíc obyvatel jsou mezi okresy kraje výrazné rozdíly.

Na jeden tisíc obyvatel středního stavu v roce 2020 připadlo 4,8 lékařů, krajská hodnota byla shodná s průměrnou hodnotou za ČR. V porovnání s rokem 2016 se počet lékařů na tisíc obyvatel zvýšil o dvě desetiny. Výrazné jsou rozdíly mezi jednotlivými okresy kraje, zatímco v okrese Hradec Králové připadalo na tisíc obyvatel 7,7 lékařů, v okrese Rychnov nad Kněžnou to byli pouze 3 lékaři. Na jednoho lékaře v kraji tak připadalo 210 pacientů, počet pacientů na lékaře se dlouhodobě snižoval, v porovnání s rokem 2016 se snížil o 8 osob. Zatímco v okrese Hradec Králové připadalo na 1 lékaře pouze 130 pacientů, v okrese Rychnov nad Kněžnou byl počet pacientů na lékaře 2,6 krát vyšší.

Relativní počet nemocničních lůžek v okrese Hradec Králové patřil k nejvyšším v ČR.

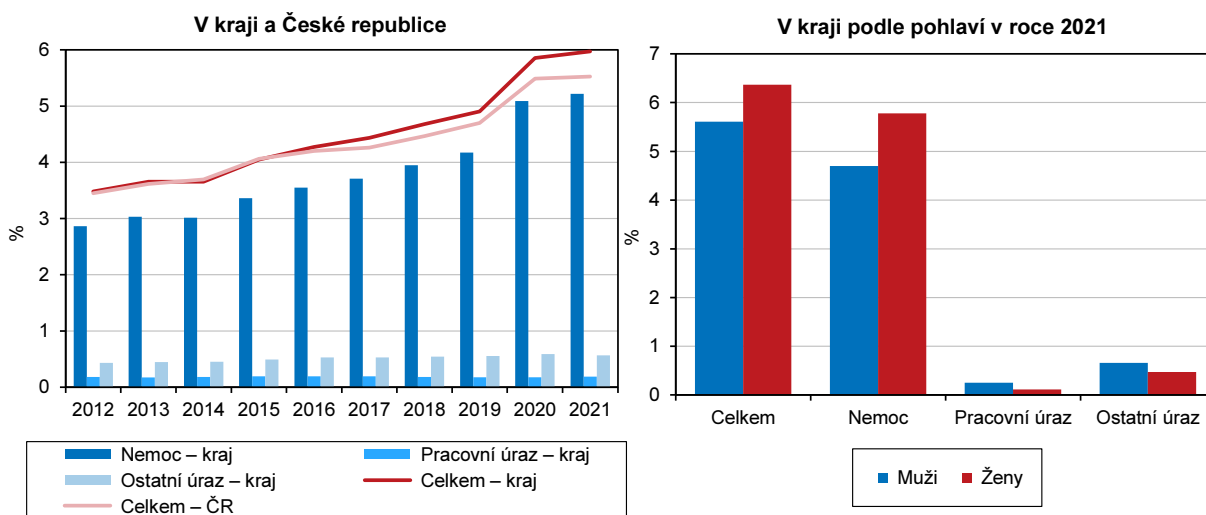
V kraji bylo v roce 2020 v provozu 13 nemocnic, které disponovaly 3 434 lůžky. Na jeden tisíc obyvatel v kraji tak připadalo 6,2 nemocničních lůžek. Při porovnání okresů kraje lze konstatovat, že okres Hradec Králové s 9,4 lůžky na jeden tisíc obyvatel zaujal nejen první místo v Královéhradeckém kraji ale i čtvrté místo mezi 77 okresy ČR (včetně hl. m. Prahy) Relativní počet lůžek v okrese Rychnov nad Kněžnou byl oproti okresu Hradec Králové třetinový (3,1 lůžek).

Ubývá ordinací praktických lékařů, především stomatologů.

Na území kraje v roce 2020 působil 241 samostatných ordinací praktických lékařů pro dospělé, 99 ordinací praktických lékařů pro děti a dorost a 282 ordinací stomatologů. V letech 2016 až 2020 došlo ke snížení počtu všech jmenovaných ordinací primární ambulanci péče. Nejvýrazněji byla omezena péče stomatologů, počet jejich ordinací poklesl ve sledovaném období o 7,2 %. Úbytek ordinací zubních lékařů byl patrný ve všech okresech kraje, nejvýraznější byl v okrese Rychnov nad Kněžnou, kde se od roku 2016 snížil počet ordinací stomatologů o téměř jednu čtvrtinu.

Graf 2.17 Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti v Královéhradeckém kraji a ČR

Pramen: ČSÚ, ČSSZ

Průměrný počet nemocensky pojištěných se v posledních letech zvyšoval.

V Královéhradeckém kraji bylo v roce 2021 průměrně nemocensky pojištěno 200 777 osob, z toho 285 mladistvých. Meziročně se počet pojištěnců mírně zvýšil (nárůst o 1 077 osob, tj. o 0,5 %). V porovnání s rokem 2016 počet pojištěnců stoupl o necelých 9,5 tisíce osob, tj. o 5,0 %. V České republice se v roce 2021 účastnilo

nemocenského pojištění v průměru 4,7 milionů osob, podíl kraje na celkovém počtu nemocensky pojištěných v ČR činil 4,3 %.

Průměrné procento dočasně pracovní neschopnosti bylo páté nejnižší v ČR.

Průměrné procento dočasně pracovní neschopnosti udává, kolik osob ze 100 pojištěnců je průměrně každý den v pracovní neschopnosti pro nemoc či úraz. V roce 2021 dosáhl tento ukazatel nemocnosti hodnoty 5,974 %, u žen pak 6,367 %. Proti roku 2020 se průměrné procento dočasně pracovní neschopnosti zvýšilo o 0,1 procentního bodu. Z hlediska mezikrajského srovnání šlo o pátou nejnižší hodnotu v ČR, nejnižší průměrné procento dočasně pracovní neschopnosti mělo hl. m. Praha (3,897 %), nejvyšší Moravskoslezský kraj (6,956 %). V okresech kraje se průměrné procento dočasně pracovní neschopnosti pohybovalo mezi 5,285 % v okrese Hradec Králové a 6,580 % v okrese Jičín. Denně bylo v kraji průměrně v dočasně pracovní neschopnosti 11 994 osob. Na celkovém počtu 260 136 osob, které byly denně v dočasně pracovní neschopnosti v ČR, se tak kraj podílel 4,6 %.

Počet nových případů dočasně pracovní neschopnosti na sto pojištěnců byl mezi kraji třetí nejvyšší.

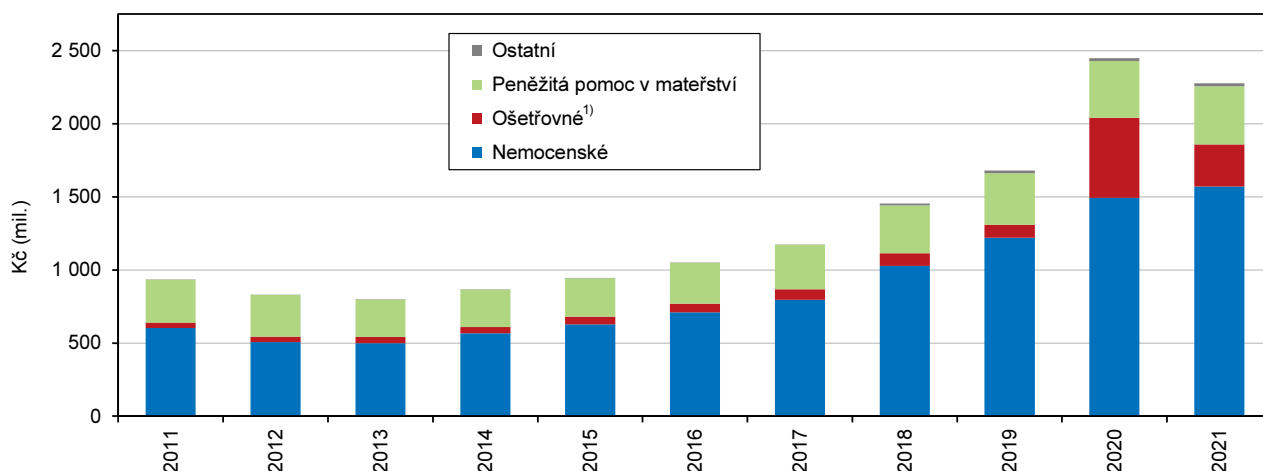
Na 100 nemocensky pojištěných v roce 2021 připadalo v Královéhradeckém kraji 67,77 nově hlášených případů dočasně pracovní neschopnosti, zatímco v roce 2020 to bylo pouze 58,23 případů. Krajská hodnota překročila republikový průměr o více než devět případů, v mezikrajském srovnání zaujal kraj třetí místo. V meziokresním srovnání se počet nově hlášených případů na 100 pojištěných pohyboval v intervalu od 62,06 případů v okrese Hradec Králové až po 77,89 případů v okrese Rychnov nad Kněžnou.

Průměrná doba trvání jednoho případu dočasně pracovní neschopnosti byla nejnižší v ČR.

Počet kalendářních dnů dočasně pracovní neschopnosti dosáhl v roce 2021 v kraji hodnoty necelých 4,4 milionů, meziroční nárůst činil 95,5 tisíc dnů, tj. 2,2 %. Kraj se na republikové hodnotě ukazatele podílel 4,6 %. Průměrná doba trvání jednoho případu dočasně pracovní neschopnosti činila 32,2 dne, ženy byly v pracovní neschopnosti v průměru 34,2 dne. Meziročně se průměrná doba snížila o 4,6 dne. V mezikrajském srovnání byla krajská hodnota nejnižší v ČR, naopak nejdelší doba byla zaznamenána ve Zlínském kraji (39,0 dne). Při porovnání okresů kraje byla nejdelší průměrná doba trvání jedné dočasně pracovní neschopnosti v okrese Jičín (34,4 dne), zatímco v okrese Rychnov nad Kněžnou to bylo v průměru o 5 dní méně (29,4 dne).

Graf 2.18 Výdaje na dávky nemocenského pojištění v Královéhradeckém kraji

Zdroj: ČSÚ

¹⁾ na zvýšené výdaje na ošetrovné v roce 2020 a 2021 mělo vliv uzavření škol a jiných zařízení během pandemie covid-19 vč. souvisejících legislativních úprav

Vlivem pandemie covid-19 skokově vzrostly výdaje na dávky nemocenského pojištění, především na ošetřovné.

V kraji byla v roce 2021 na dávkách nemocenského pojištění vyplacena částka 2,28 miliard Kč. Výdaje na dávky nemocenského pojištění se meziročně zvyšovaly od roku 2013, výrazný nárůst výdajů na vybrané dávky nemocenského pojištění (o 45,8 %) byl zaznamenán v roce 2020 v důsledku pandemie covid-19. V tomto roce se meziročně skokově zvýšily výdaje na dávky ošetřovného (více než pětinásobně) z důvodu uzavření škol a s tím souvisejících legislativních úprav, výdaje na dávky nemocenské se v tomto období zvýšily o více než jednu pětinu. Výdaje mezi lety 2020 a 2019 poklesly pouze u dávky vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství, a to o 37 %. Výdaje na dávku otcovské poporodní péče se v období pandemie covid-19 zvýšily jen mírně (4,3 %), výdaje na dlouhodobé ošetřovné se mezi rokem 2020 a 2021 zvýšily o téměř čtvrtinu.

Na nemocenském byly vyplaceny více než dvě třetiny celkového objemu dávek.

V roce 2021 byl meziroční pokles výdajů zaznamenán u dávky ošetřovného (pokles o 47,5 %), naopak u dávky vyrovnávacího příspěvku v těhotenství a mateřství došlo meziročně k nárůstu výdajů o 53,2 %. Z celkového objemu vyplacených dávek nemocenského pojištění v roce 2021 připadalo 70 % na dávku nemocenskou, 17,4 % na peněžitou pomoc v mateřství a 12,7 % na ošetřovné. Výdaje na otcovskou poporodní péči a dlouhodobé ošetřovné se na celkovém objemu vyplacených dávek podílely pouze v řádu desetin procent.

Státní sociální podpora

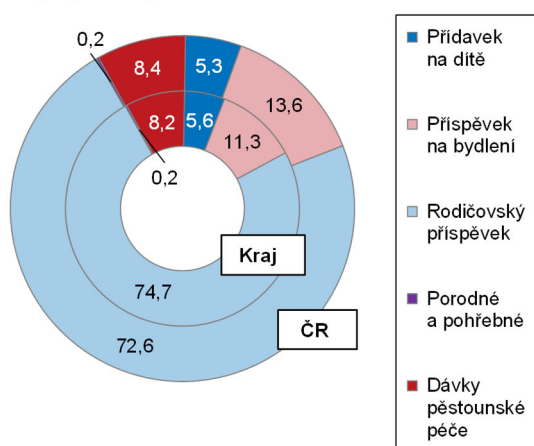
Počty vyplacených dávek státní sociální podpory se dlouhodobě snižovaly.

Obyvatelům kraje bylo v roce 2021 vyplaceno celkem 412,5 tisíc dávek státní sociální podpory a dávek pěstounské péče. Celkový počet vyplacených dávek se v posledních pěti letech snižoval, s výjimkou roku 2020, kdy byl zaznamenán meziroční nárůst. V roce 2021 bylo v porovnání s předchozím rokem vyplaceno o 2 % dávek méně. Od roku 2016 se počet vyplacených dávek snížil téměř o čtvrtinu. Na rodičovském příspěvku bylo v roce 2021 vyplaceno celkem 181,9 tisíc dávek, meziročně se počet vyplacených dávek snížil o 3,9 %, avšak v porovnání s rokem 2016 se počet vyplacených dávek zvýšil o 9,2 %. Na celkovém počtu vyplacených dávek státní sociální podpory se rodičovský příspěvek podílel 46 %.

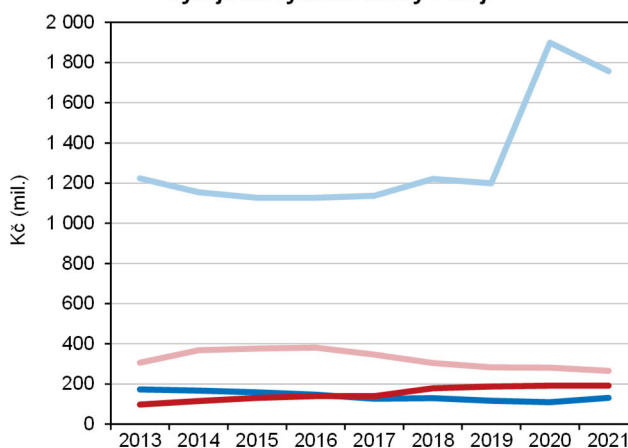
Graf 2.19 Výdaje na dávky státní sociální podpory a pěstounské péče v Královéhradeckém kraji a ČR

Pramen: MPSV

Výdaje v kraji a ČR v roce 2021 v %

Výdaje na vybrané dávky v kraji^{*)}

^{*)} podle místa trvalého bydliště příjemce

Rodičovský příspěvek tvořil tři čtvrtiny objemu vyplacených dávek.

Na dávkách státní sociální podpory, tj. na rodičovském příspěvku, přídavku na dítě, příspěvku na bydlení, porodném a pohřebném bylo v kraji v roce 2021 vyplaceno celkem 2,2 miliardy Kč, na dávkách pěstounské péče bylo vyplaceno 192 mil. Kč. V posledních pěti letech byl zaznamenán nejvyšší meziroční nárůst výdajů v roce

2020, kdy se výdaje na dávky státní sociální podpory zvýšily o 43 %, v roce 2021 již meziročně klesly o 6 %. Hodnota vyplacených dávek rodičovského příspěvku, který se na objemu vyplacených dávek podílel více než třemi čtvrtinami, se v roce 2020 meziročně zvýšila o 58 %. Při porovnání roku 2021 s rokem 2020 se objem vyplacených dávek snížil o 7,5 %.

Výše dávek přepočtená na jednoho obyvatele byla v kraji pod republikovým průměrem.

Každému obyvatele kraje (při přepočtu vyplacených dávek státní sociální podpory na 1 obyvatele) bylo v průměru vyplaceno 4 329 Kč. V porovnání s republikovým průměrem byla krajská hodnota přibližně o 320 Kč nižší. V rámci mezikrajského srovnání patřil krajský průměr k těm nižším (9. místo), v Moravskoslezském kraji, který zaujal 1. místo, bylo jednomu obyvatele vyplaceno v průměru o 1 047 Kč více, naopak ve Zlínském kraji (14. místo) to bylo o 287 Kč méně.

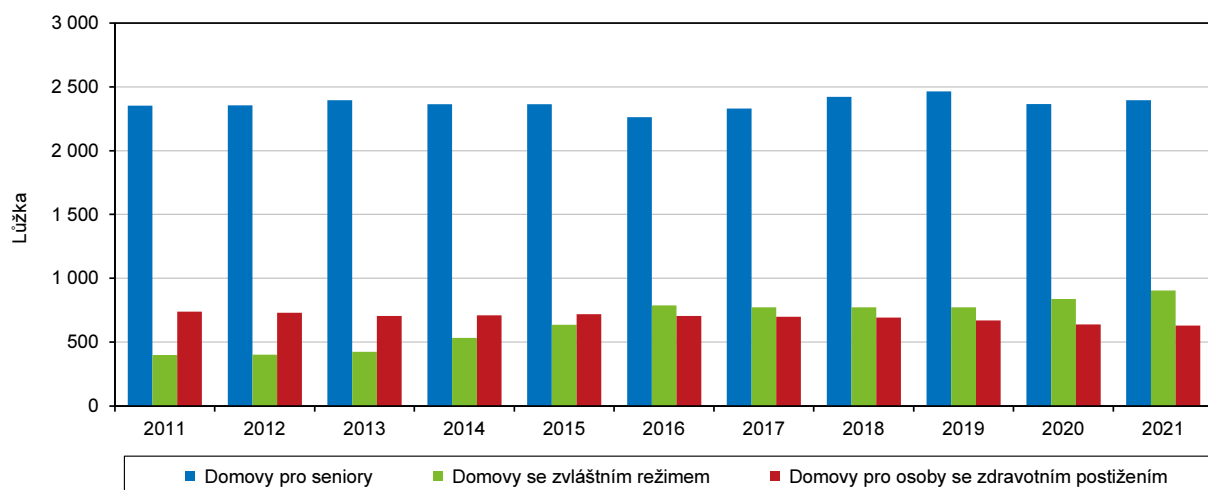
Sociální služby, příspěvek na péči, držitelé průkazů osob se zdravotním postižením

Kapacity pobytových sociálních služeb pro seniory se zvyšovaly.

V souvislosti s demografickým jevem stárnutí populace narůstá potřeba vybraných sociálních služeb. Je proto nezbytné průběžně navyšovat kapacity pobytových služeb, především pro seniory, jako jsou domovy pro seniory a domovy se zvláštním režimem.

Graf 2.20 Lůžka ve vybraných pobytových zařízeních sociálních služeb v Královéhradeckém kraji
(stav k 31. 12.)

Pramen: MPSV

Počet lůžek na jeden tisíc obyvatel starších 65 let byl jeden z nejvyšších v ČR.

Kapacita domovů pro seniory se v kraji zvyšovala mezi roky 2017 až 2019, kdy dosáhla v časové řadě maximální hodnoty (2 464 lůžek). V roce 2020 došlo ke snížení o 98 lůžek, v roce 2021 opět přibylo 133 lůžek na konečný stav 2 395 lůžek v kraji. Na jeden tisíc obyvatel ve věku 65 a více let tak v kraji připadalo 19,7 lůžek, což byl čtvrtý nejvyšší relativní počet lůžek mezi kraji ČR. V porovnání s hl. m. Prahou, která disponovala 9,2 lůžky na tisíc seniorů, byl krajský relativní počet lůžek více než dvojnásobný.

Intenzivně rostl počet lůžek v domovech se zvláštním režimem.

Domovy se zvláštním režimem v kraji disponovaly v roce 2021 celkem 905 lůžky, v porovnání s rokem 2016 se kapacita zvýšila o 14,9 %. Výrazné navýšení lůžek bylo patrné v letech 2020 a 2021, v tomto dvouletém období se kapacity domovů se zvláštním režimem rozšířily o 133 lůžek, tj. o 17,2 %. Počet lůžek v domovech pro osoby se zdravotním postižením se ve sledovaném období snižoval, v porovnání s rokem 2016 se kapacita snížila o 75 lůžek, tj. o 10,6 % ve prospěch navyšování kapacit služby chráněného bydlení.

Příspěvek na péči pobíralo v kraji 20 tisíc osob, nejčastěji ve věku 80 a více let.

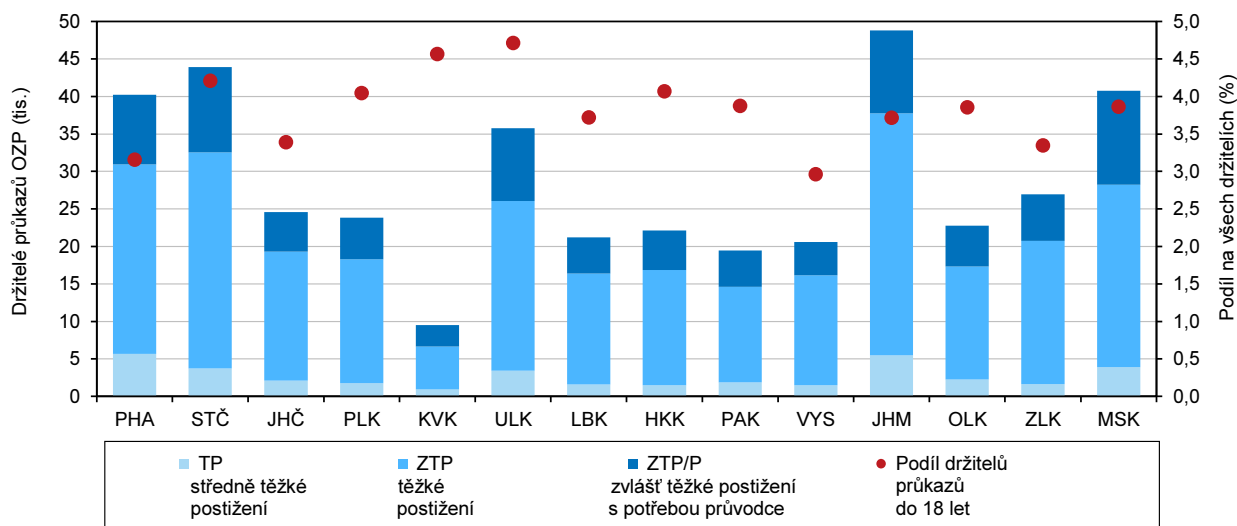
Příspěvek na péči pobíralo v prosinci 2021 v kraji 20,5 tisíc osob, více příjemců bylo mezi ženami (61%). Jednu třetinu příjemců příspěvku (6,7 tisíc osob) tvořili příjemci příspěvku ve II. stupni závislosti (středně těžká závislost), příspěvek ve IV. stupni závislosti (úplná závislost) pobíralo 2,8 tisíce osob. Podle věku pobíralo příspěvek nejvíce osob ve věku 80 a více let (8,3 tisíce), ve věku 65 až 79 let bylo 5,7 tisíce příjemců. Každý desátý příjemce příspěvku byl ve věku do 17 let. (2 tisíce osob). Výdaje na příspěvek na péči v roce 2021 dosáhly částky 1,8 miliard Kč.

Meziročně se zvýšil počet držitelů průkazu OZP.

V kraji bylo ke konci roku 2021 evidováno 22 tisíc držitelů průkazů osob se zdravotním postižením (OZP). Počet držitelů průkazu OZP celkově meziročně stoupl o 2,5 %. Největší meziroční nárůst byl evidován mezi držiteli průkazu s těžkým postižením (ZTP), jejich počet stoupl o 3,3 %. Počet držitelů průkazu se středně těžkým postižením (TP) se meziročně zvýšil o 2,4 %, u držitelů průkazu ZTP/P (zvláště těžké postižení s potřebou průvodce) byl zaznamenán meziroční nárůst o 0,5 %. Mezi držiteli průkazu OZP byl vyšší podíl žen (52,5 %), osoby mladší 18 let se na celkovém počtu držitelů průkazu OZP podílely 4,1 %. Podle druhu postižení byl jejich nejvyšší podíl mezi osobami se zvláště těžkým postižením s potřebou průvodce (9,3 %).

Graf 2.21 Držitelé průkazů osob se zdravotním postižením podle krajů v prosinci 2021

Pramen: MPSV

Důchodci, důchody

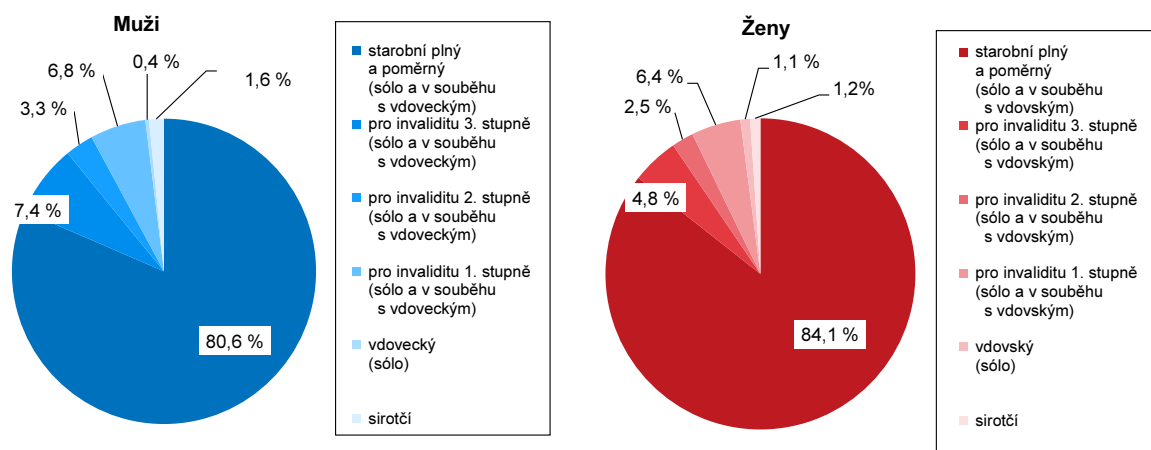
Dvě třetiny příjemců důchodu tvořili starobní důchodci.

V kraji pobíralo ke konci roku 2021 některý z důchodů celkem 158 927 osob, z toho necelé dvě třetiny tvořili příjemci starobního důchodu (plného bez poměrného, bez souběhu s důchodem vdovským nebo vdoveckým). Více než jedna pětina příjemců důchodu pobírala důchod vdovský nebo vdovecký, včetně kombinovaného, tj. souběžně se starobním nebo invalidním důchodem. Invalidní důchod pro invaliditu prvního, druhého nebo třetího stupně pobíralo 13,8 % příjemců důchodů.

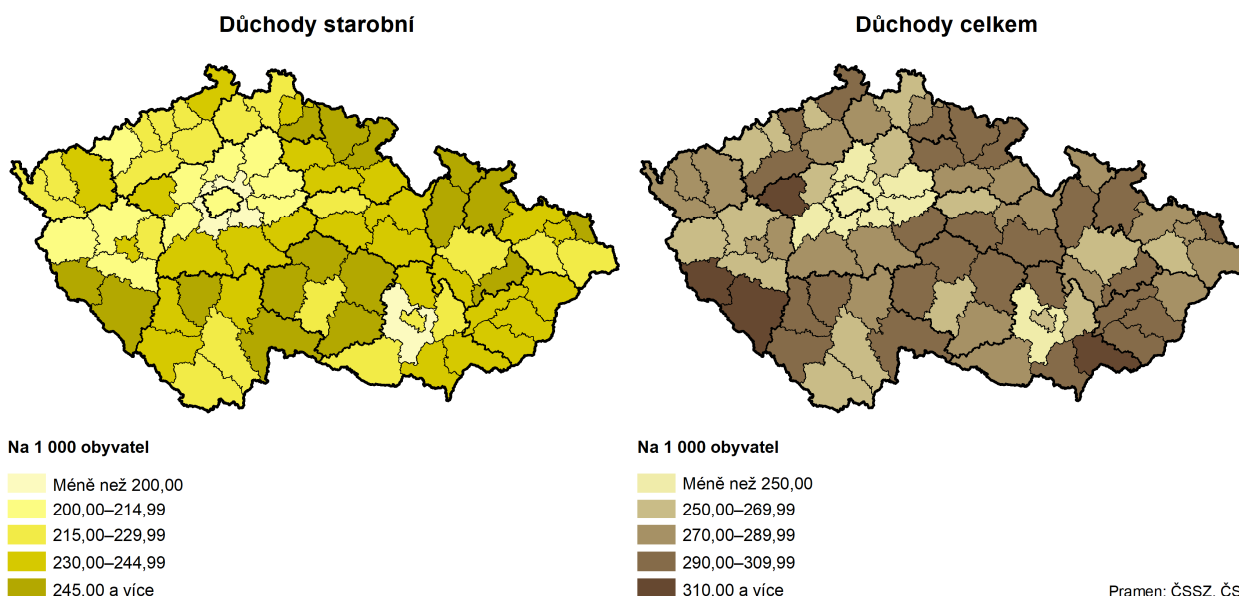

Graf 2.22 Příjemci důchodů podle pohlaví a druhu pobíraného důchodu v Královéhradeckém kraji v prosinci 2021

Pramen: ČSSZ

Příjemci důchodů v okresech v prosinci 2021

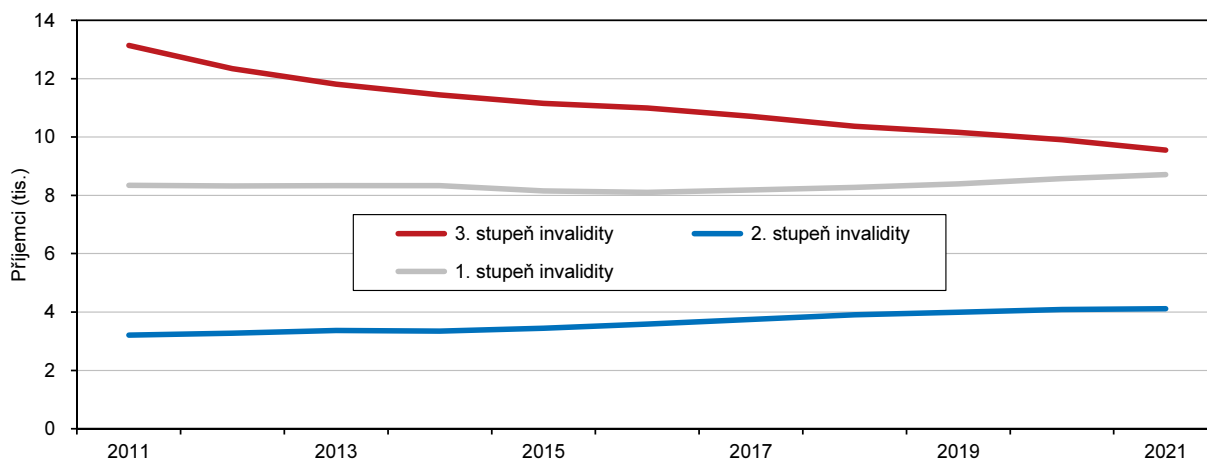
Meziročně se počet příjemců starobních důchodů mírně snížil.

Meziročně se počet příjemců starobních důchodů (plných, včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem) v kraji snížil o téměř 1 500 osob, tj. o 1,1 %, v porovnání s rokem 2016 jejich počet poklesl o 0,9 %. Celkový počet příjemců invalidních důchodů se proti roku 2020 snížil o 0,8 %. U příjemců invalidních důchodů pro invaliditu 1. a 2. stupně byl zaznamenán meziroční nárůst 1,5 %, resp. 0,6 %, zatímco počet příjemců invalidních důchodů pro invaliditu 3. stupně meziročně poklesl o 3,5 %. Při porovnání s rokem 2016 se celkový počet příjemců invalidního důchodu snížil o 0,9 %, ve skupině příjemců invalidního důchodu 3. stupně o necelých 13 %, zatímco u příjemců invalidního důchodu 2. stupně byl zaznamenán téměř 15% nárůst. Počet příjemců invalidního důchodu 1. stupně se ve sledovaném období zvýšil o 8 %. Počet příjemců vdovských a vdoveckých důchodů (včetně kombinovaných se starobním či invalidním důchodem) meziročně stagnoval, v porovnání s rokem 2016 se počet příjemců vdovských důchodů snížil o 4,6 %, u příjemců vdoveckých důchodů o 2,1 %. Počet příjemců

sirotčího důchodu stoupl meziročně o 5,9 %, od roku 2016 se počet osob pobírajících sirotčí důchod snížil o 2,3 %.

Graf 2.23 Příjemci invalidních důchodů podle stupně invalidity v Královéhradeckém kraji (stav v prosinci)
(včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem)

Pramen: ČSSZ

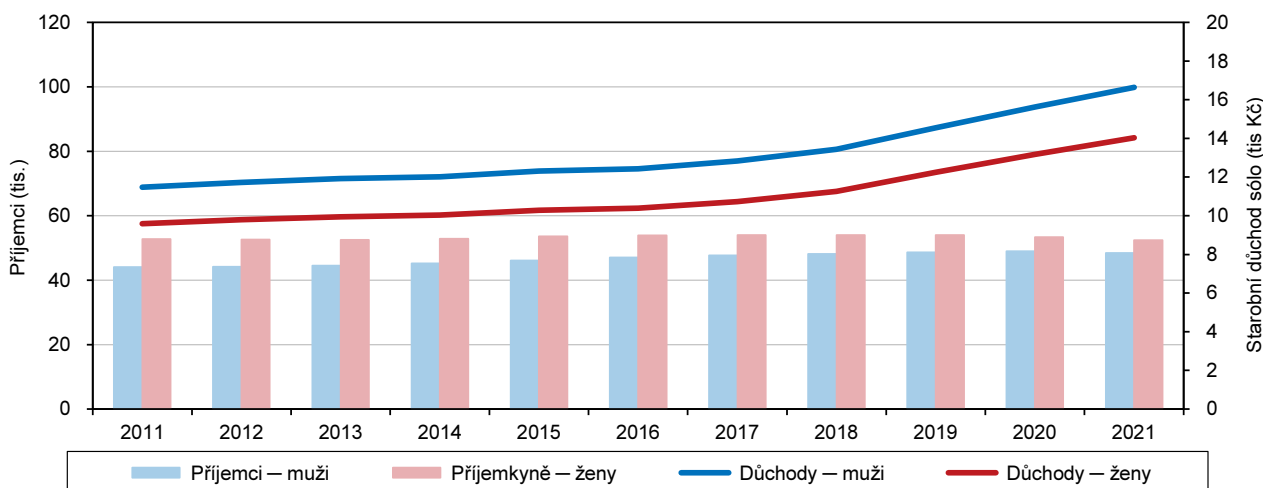

Průměrná výše starobního důchodu vzrostla za posledních pět let o 35 %.

Průměrná výše starobního důchodu (plného, bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem) dosáhla v kraji v prosinci 2021 částky 15 286 Kč. V porovnání s rokem 2016 se starobní důchody zvýšily v průměru téměř o 35 %, meziročně pak o 6,6 %. Podobný trend byl v letech 2016 až 2021 zaznamenán také u vdovských a vdoveckých důchodů, včetně kombinovaných se starobním nebo invalidním důchodem (nárůst o 34,3 %, resp. o 35,6 %), meziročně se vdovské a vdovecké důchody zvýšily o více než 6 %. U invalidních důchodů byl v porovnání s rokem 2016 nejvyšší nárůst zaznamenán u důchodů pro invaliditu 2. stupně (33,6 %), mírněji vzrostly invalidní důchody 1. stupně (29,9 %), nejmenší nárůst byl zaznamenán u invalidních důchodů 3. stupně (29,6 %). Meziroční nárůst invalidních důchodů se pohyboval v intervalu 5,5 % (invalidní důchody pro invaliditu 3. stupně) až 3,8 % (invalidní důchody pro invaliditu 1. stupně). Sirotčí důchod byl v prosinci 2021 vyplácen v průměrné výši 8 088 Kč, od roku 2016 vzrostl o 37,5 %, meziroční nárůst činil 5,0 %.

Graf 2.24 Příjemci starobního důchodu sólo (plného) a průměrná výše důchodu podle pohlaví v Královéhradeckém kraji (stav v prosinci)

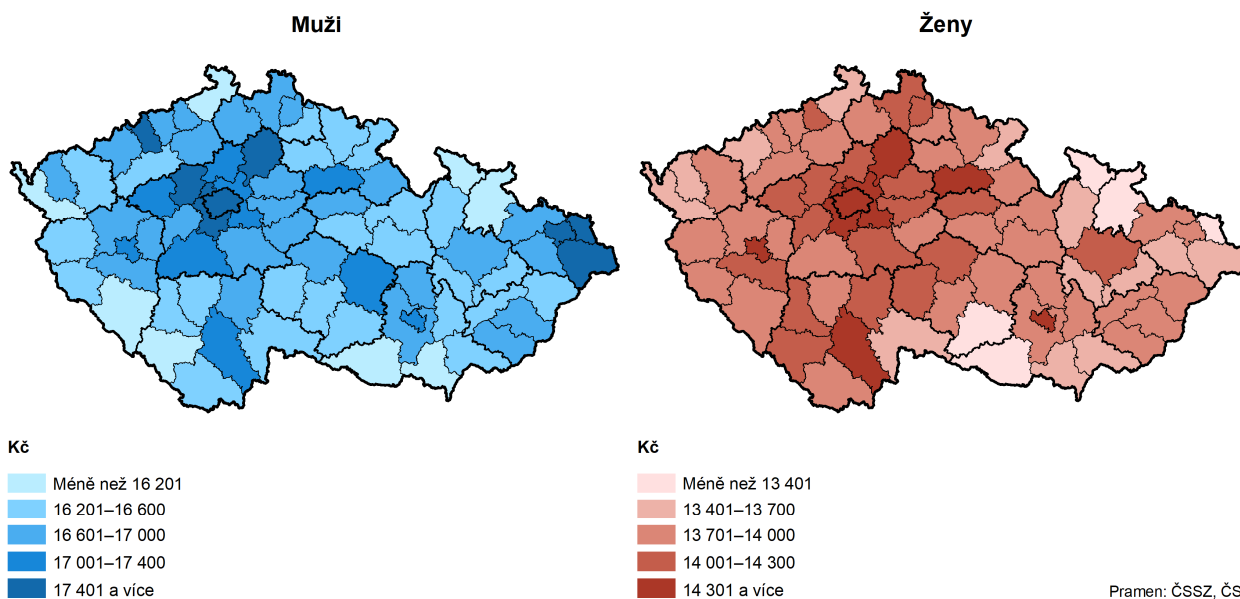
Pramen: ČSSZ

Starobní důchod mužů v kraji byl o dva a půl tisíce vyšší než starobní důchod žen.

Z genderového pohledu byl patrný rozdíl v průměrné výši všech druhů důchodů. Největší rozdíly mezi muži a ženami byly zaznamenány v roce 2021 u starobních důchodů, muži pobírali v průměru o 2 610 Kč více než ženy, rovněž vdovecký důchod (včetně kombinovaného s důchodem starobním nebo invalidním) byl v průměru o 2 098 Kč vyšší než důchod vdovský. U invalidních důchodů se rozdíl ve výši důchodu mužů a žen pohyboval v intervalu 446 Kč (invalidní důchod pro invaliditu 1. stupně) až 671 Kč (invalidní důchod pro invaliditu 3. stupně) ve prospěch mužů.

Průměrný měsíční starobní důchod plný (sólo) podle pohlaví v okresech v prosinci 2021

Průměrný starobní důchod mužů i žen v kraji byl pod republikovým průměrem.

Průměrná výše starobního důchodu (plného, bez souběhu s důchodem vdoveckým nebo vdovským) v kraji byla v porovnání s republikovým průměrem nižší u mužů i u žen. Muži v Královéhradeckém kraji pobírali v průměru o 295 Kč méně, u žen byl rozdíl zanedbatelný, pouhých 47 Kč. Z pěti okresů kraje překročil republikový průměr pouze okres Hradec Králové, kde starobní důchod dosáhl u mužů částky 17 155 Kč a u žen 14 624 Kč. Nejnižší průměrné důchody v kraji pobírali starobní důchodci v okrese Náchod (muži 16 220 Kč, ženy 13 631 Kč).

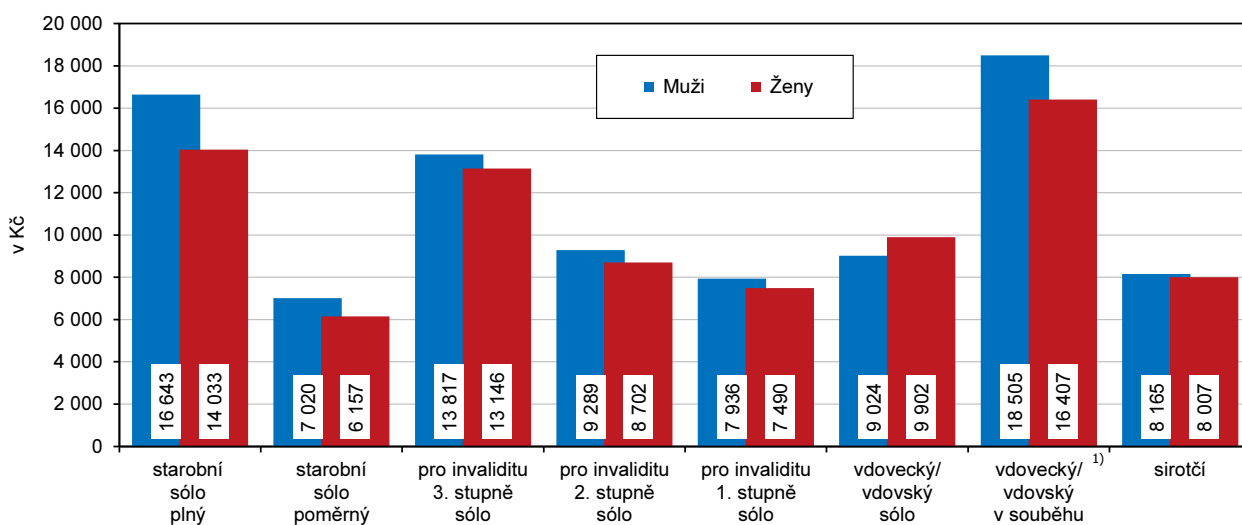
Za hl. m. Prahou zaostával krajský průměrný starobní důchod téměř o 1 200 Kč.

V rámci mezikrajského srovnání se Královéhradecký kraj s průměrnou výší starobního důchodu (plného, bez souběhu s vdoveckým nebo vdovským důchodem) umístil na 6. místě. Za hl. m. Prahou, kde byly starobní důchody nejvyšší (1. místo), zaostával o 1 181 Kč. Invalidní důchod v kraji byl ve všech třech stupních mírně nad republikovým průměrem. Výše vdovského důchodu (bez souběhu se starobním nebo invalidním důchodem) zaujala v mezikrajském srovnání prostřední 7. místo, vdovského kombinovaného pak 6. místo, přesto nedosáhla na republikovou průměrnou hodnotu. Vdovecké důchody sólo zaujaly opět prostřední sedmou příčku, kombinované vdovecké důchody byly mezi ostatními kraji spíše nižší (10. místo), v porovnání s republikovým průměrem pobírali příjemci kombinovaného vdoveckého důchodu v průměru o 349 Kč méně. Výši sirotčího důchodu zaujal kraj 6. místo a mírně tak překročil republikový průměr.

Graf 2.25 Průměrná výše důchodů podle jejich druhu a pohlaví příjemce v Královéhradeckém kraji v prosinci 2021

Pramen: ČSSZ

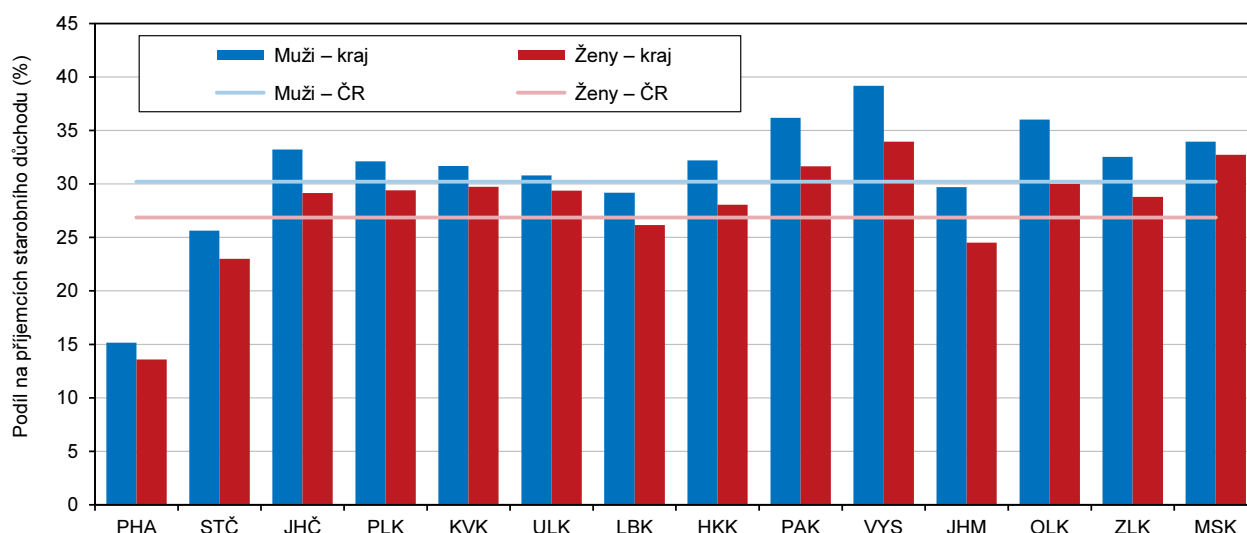
¹⁾ důchod vdovecký nebo vdovský v souběhu s přímým důchodem (tj. starobním nebo invalidním)

Dlouhodobě se zvyšuje počet předčasných starobních důchodců i jejich podíl na příjemcích starobních důchodů celkem.

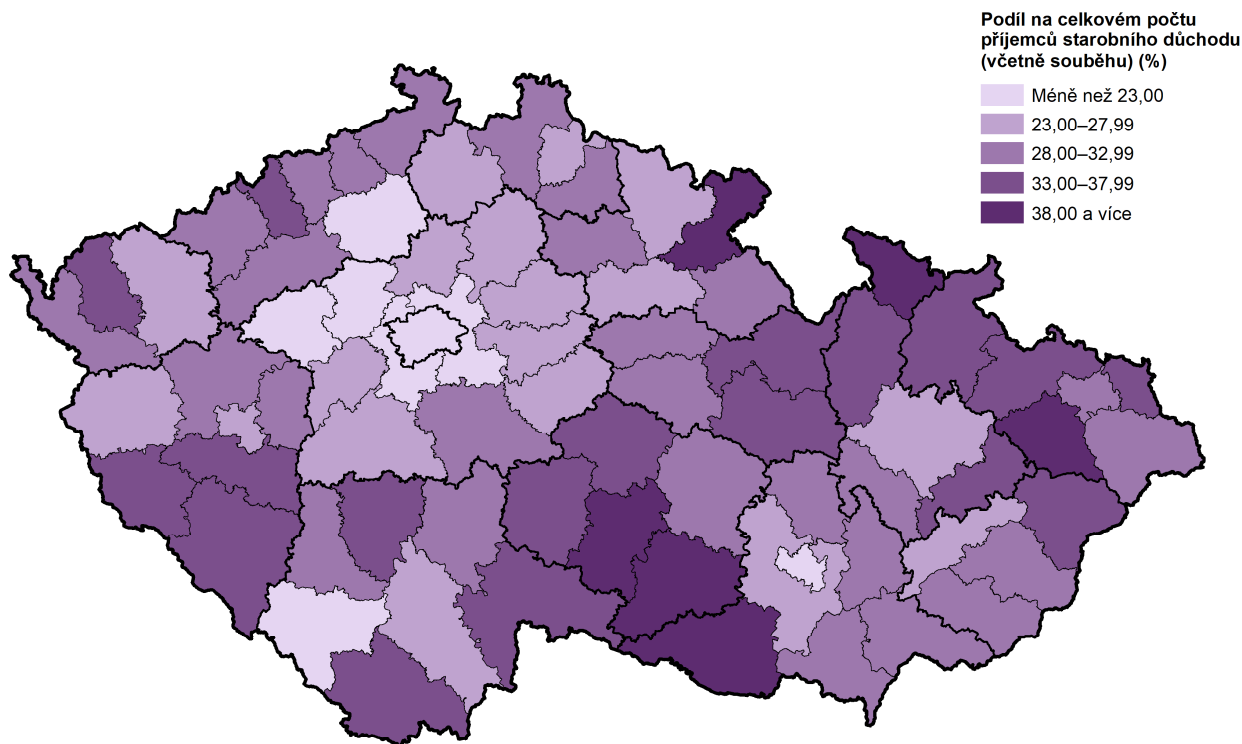
Dlouhodobě se v kraji zvyšuje počet příjemců předčasného starobního důchodu, zároveň stoupá podíl předčasných starobních důchodců na příjemcích starobních důchodů celkem. V prosinci 2021 pobíralo v kraji předčasný důchod celkem 39 564 osob (17 242 mužů a 22 322 žen), tj. 29,7 % všech příjemců starobních důchodů. V porovnání s rokem 2016 se počet příjemců předčasných starobních důchodů zvýšil u mužů o 13,7 %, u žen byl ve sledovaném období nárůst 11,7 %. Zatímco v roce 2016 pobíralo předčasný starobní důchod 29 % příjemců starobních důchodů mužů a 24,3 % žen, jejich podíl se na celkovém počtu příjemců starobních důchodů každoročně zvyšoval na současných 32,2 % u mužů a 28,0 % u žen.

Graf 2.26 Příjemci předčasného starobního důchodu podle pohlaví v krajích v prosinci 2021

Pramen: ČSSZ

Příjemci předčasného starobního důchodu v okresech v prosinci 2021

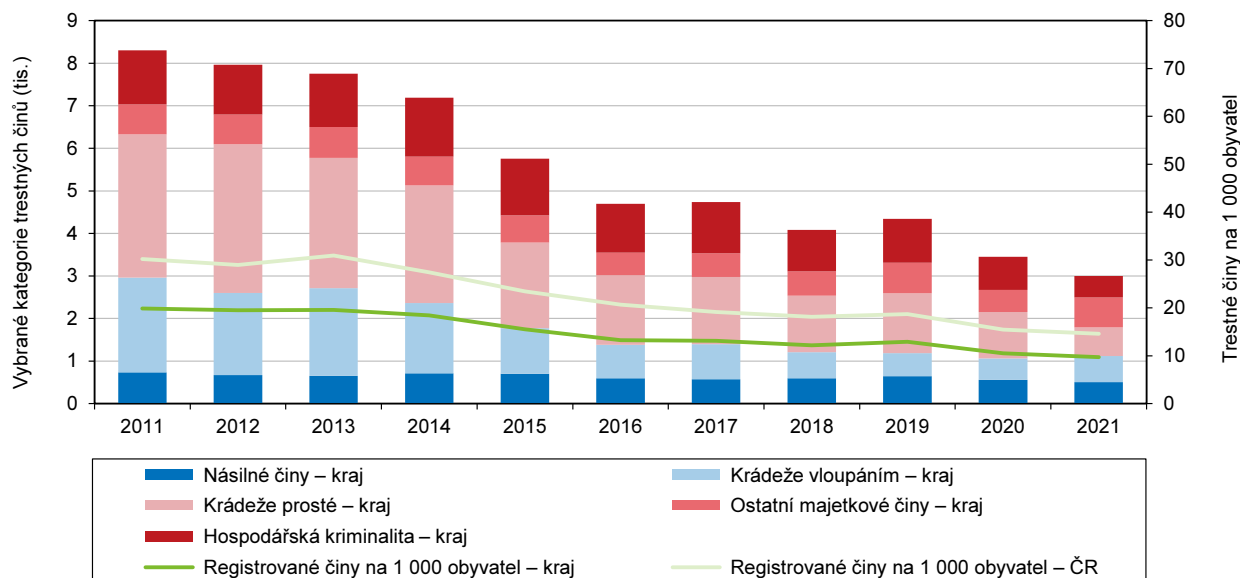

Pramen: ČSSZ, vlastní dopočet

Kriminalita, dopravní nehody, požáry

Graf 2.27 Registrované trestné činy v Královéhradeckém kraji a ČR

Pramen: Policejní prezidium ČR

Počet registrovaných trestných činů se meziročně snížil.

V Královéhradeckém kraji bylo v roce 2021 registrováno celkem 5 268 trestných činů. V porovnání s rokem 2019 jde o více než čtvrtinový pokles, meziročně se počet trestných činů snížil o 9,1 %. V porovnání s rokem 2020 se počet registrovaných

trestných činů snížil ve všech okresech kraje, nejvíce v okrese Rychnov nad Kněžnou (o 16,9 %).

Intenzita kriminality v posledním desetiletí klesala.

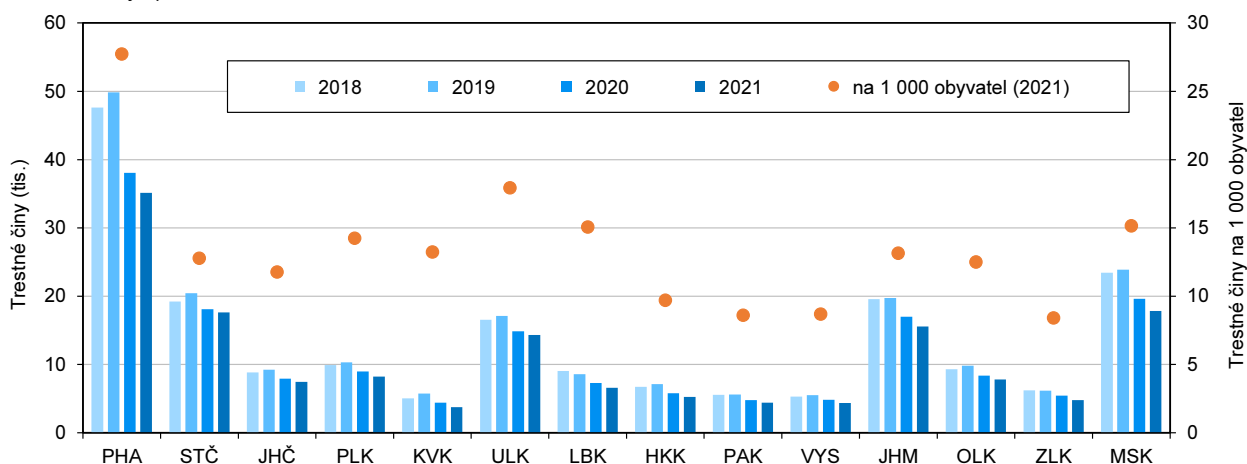
Při přepočtu registrovaných trestných činů na jeden tisíc obyvatel středního stavu bylo v kraji zjištěno 9,7 trestných činů, což bylo o 0,8 trestných činů méně než v roce 2020. Lze konstatovat, že intenzita kriminality v posledním desetiletí klesala (přes mírný meziroční nárůst v roce 2019), v roce 2011 byl počet trestných činů na jeden tisíc obyvatel více než dvojnásobný (19,9 trestných činů).

Registrované trestné činy přepočtené na tisíc obyvatel patřily k nejnižším v ČR.

Počet registrovaných trestných činů na tisíc obyvatel byl výrazně pod republikovým průměrem (průměr ČR činil 14,6 trestných činů). V porovnání s ostatními kraji byl Královéhradecký kraj jedním z nejbezpečnějších krajů (4. nejnižší kriminalita v ČR), v hl. m. Praze byl relativní počet registrovaných trestných činů téměř trojnásobný.

Graf 2.28 Registrované trestné činy podle krajů

Pramen: Policejní prezidium ČR

Počet dopravních nehod meziročně mírně stoupl.

V roce 2021 řešila v kraji Policie České republiky celkem 4 913 hlášených dopravních nehod. V porovnání s předchozím rokem je to o 1,5 % více, v letech 2017 až 2019 však počet dopravních nehod přesáhl v kraji hranici 5 tisíc. V roce 2019 bylo evidováno nejvíce dopravních nehod v desetileté časové řadě (5 191 nehod).

Vzrostl i počet usmrcených při dopravních nehodách.

Meziročně výrazně vzrostl počet usmrcených při dopravních nehodách, zatímco v roce 2020 zemřelo při dopravních nehodách 25 osob, v roce 2021 to bylo 38 osob. Minimální počet usmrcených byl v desetileté časové řadě evidován v roce 2017, kdy na silnicích zemřelo 24 osob. Nejvíce osob zemřelo při dopravních nehodách v letech 2011 a 2012 (shodně 57 osob). V porovnání s rokem 2020 klesl počet těžce zraněných o více než jednu pětinu (na 86 osob), snížil se i počet lehce zraněných (lehce zraněno bylo 1 111 osob, tj. pokles o 2,7 %).

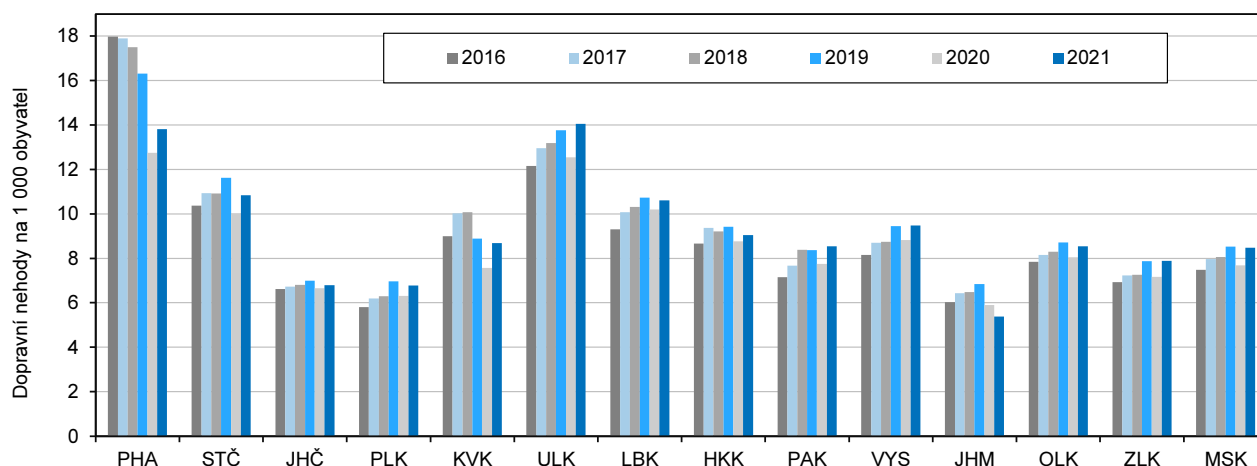
Škody při dopravních nehodách se dlouhodobě zvyšují.

Škody na vozidlech, jejich nákladu nebo na komunikaci způsobené při dopravních nehodách překročily 360 mil. Kč, meziročně stouply o 10,1 %. I přes meziroční poklesy v letech 2018 a 2020 lze konstatovat, že v dlouhodobé časové řadě výše škod stoupá, v porovnání s rokem 2016 byl zaznamenán 28% nárůst.

Graf 2.29 Dopravní nehody podle krajů

Pramen: Policejní prezidium ČR

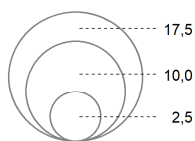

Počet nehod pod vlivem alkoholu byl nejnižší za posledních pět let.

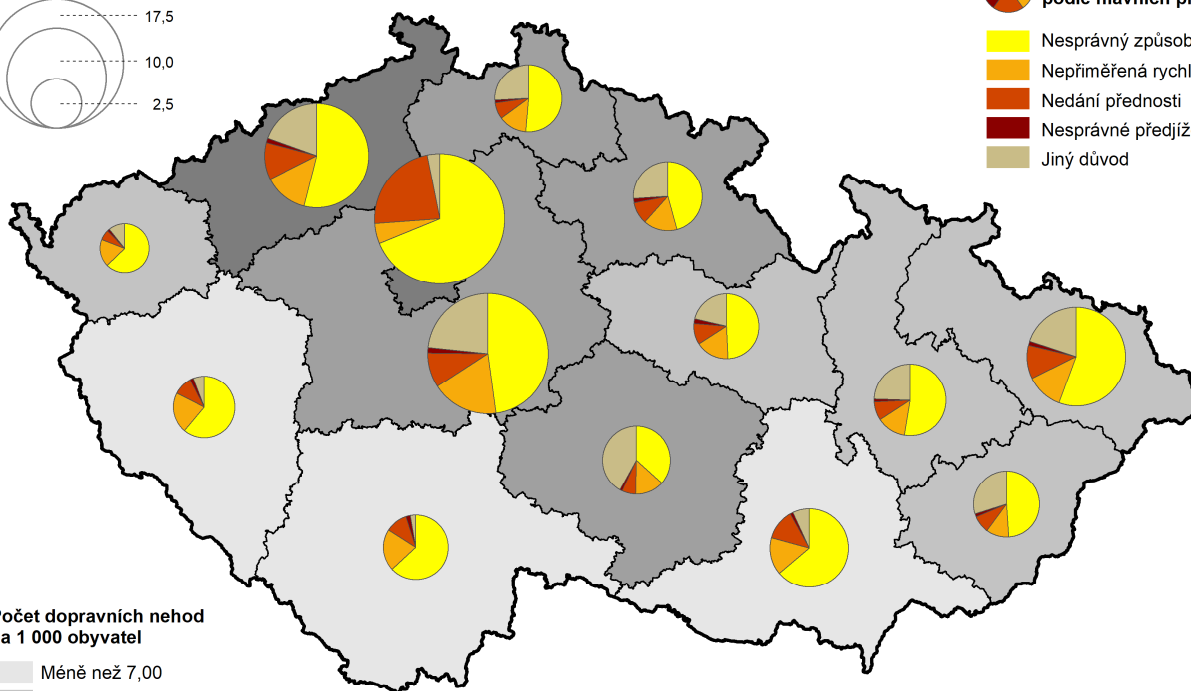
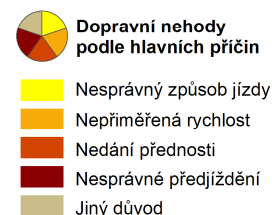
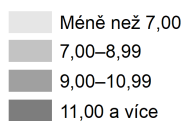
Pod vlivem alkoholu došlo v kraji ke 213 dopravním nehodám, z toho u 90 nehod došlo ke zranění osoby. Dvě osoby byly usmrceny, 7 osob bylo zraněno těžce a 93 osob utrpělo lehká zranění. Hmotná škoda překročila částku 15 mil. Kč. Počet nehod, ke kterým došlo pod vlivem alkoholu, byl v posledních pěti letech nejnižší. V roce 2018 (maximum) bylo pod vlivem alkoholu spácháno 269 dopravních nehod, při kterých byly usmrceny 4 osoby.

Dopravní nehody v krajích ČR v roce 2021

Počet dopravních nehod (tis.)

Počet dopravních nehod na 1 000 obyvatel

Pramen: Policejní prezidium ČR

Počet požárů se meziročně snížil.

Na území Královéhradeckého kraje bylo v roce 2021 zaznamenáno 766 požárů. Nejvíce požárů v kraji vypuklo v posledních pěti letech v roce 2018 (1 107 požárů). Meziročně se počet požárů snížil o 38 událostí, tj. o 4,7 %. V roce 2021 připadlo

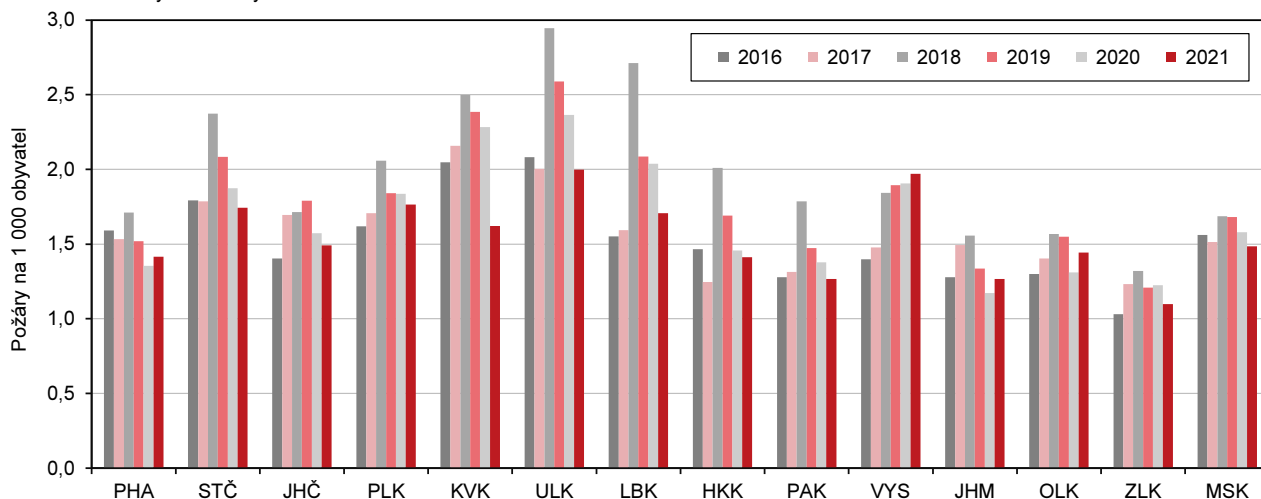
v kraji na jeden tisíc obyvatel 1,4 požáru. Mezi okresy kraje bylo nejvíce požárů na tisíc obyvatel hlášeno v okresech Náchod a Rychnov nad Kněžnou (1,6 požárů) nejméně pak v okresech Hradec Králové a Trutnov (1,3 požáru).

Meziročně se snížila i přímá škoda na majetku, převyšovala však celorepublikovou průměrnou výši škody na jeden požár.

Přímá škoda na majetku způsobená požáry dosáhla v roce 2021 téměř 229 mil. Kč, v porovnání s rokem 2020 byla o necelých 24 mil. Kč, tj. o 9,4 % nižší. V desetileté časové řadě byla nejvyšší škoda zaznamenána v roce 2012, kdy byl v důsledku požárů poškozen majetek za 343 mil. Kč. Přímá škoda na jeden požár v kraji činila v průměru 299 tisíc Kč, což bylo zhruba o 30 tisíc Kč více, než průměrná přímá škoda v ČR. Hodnota uchráněného majetku dosáhla v roce 2021 částky 1,7 miliardy Kč.

Graf 2.30 Požáry podle krajů

Pramen: Hasičský záchranný sbor ČR

Počet usmrcených osob při požárech byl v letech 2019 až 2021 nejvyšší za deset let.

V souvislosti s požáry bylo v kraji v roce 2021 usmrceno 8 osob, v porovnání s předchozím rokem to bylo o jednu osobu méně. Poslední tři sledované roky lze považovat za nejtragičtější v delší časové řadě, vyšší počet usmrcených osob byl zaznamenán naposledy v roce 2010, kdy při požárech zemřelo 12 osob. V souvislosti s požáry bylo v roce 2021 v kraji zraněno 37 osob, což bylo nejméně za posledních deset let. Nejvíce zraněných v důsledku požáru bylo v roce 2013, kdy bylo zraněno 87 osob a v roce 2019, kdy utrpělo zranění 84 osob.

